

- Aaronson, S.A. (2019). What Are We Talking about When We Talk about Digital Protectionism? *World Trade Review*, 18(4), 541–577. <https://doi.org/10.1017/S1474745618000198>.
- Ada Lovelace Institute. (2020). The Data Will See You Now. Datafication and the Boundaries of Health. tinyurl.com/4kvsjjrv.
- Adolino, J.R., Blake, C.H. (2010). *Comparing Public Policies. Issues and Choices in Industrialized Countries*. CQ Press.
- Akhtar, A. (2021, 13 kwietnia). Here's Where Tech Giants Like Microsoft and Amazon Stand in Their Race to Revolutionize Healthcare. *Business Insider*. <https://www.businessinsider.com/how-microsoft-google-apple-amazon-are-investing-in-healthcare-2021-4?IR=T>.
- American Hospital Association. (b.d.). Using Data to Reduce Health Disparities and Improve Health Equity. <https://www.aha.org/center/market-insights/leveraging-data/using-data-reduce-health-disparities-and-improve-health-equity>.
- Andersson, C., Hallin, A., Ivory, C. (2022). Unpacking the digitalisation of public services: Configuring work during automation in local government. *Government Information Quarterly*, 39(2022), 101662. <https://doi.org/10.1016/j.giq.2021.101662>.
- Arcimowicz, J. (2011). *Urzednicy w sluzbie demokratycznego panstwa. Salus rei publicae suprema lex*. Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.
- Argyres, D. i in. (2022). Digital Health: An Opportunity to Advance Health Equity. <https://www.mckinsey.com/industries/life-sciences/our-insights/digital-health-an-opportunity-to-advance-health-equity>.
- Audenhove, L. (2007). *Expert Interviews and Interview Techniques for Policy Analysis*. https://www.ies.be/files/060313%20Interviews_VanAudenhove.pdf.
- Auschwitz-Birkenau Former German Nazi Concentration Camp and Extermination Camp. (b.d.). The number of victims. <http://www.auschwitz.org/en/history/auschwitz-and-shoah/the-number-of-victims/>.
- Ärzteblatt. (2022, 16 maja). KBV und KVen wollen neuen Plan für E-Rezept-Einführung. <https://www.aerzteblatt.de/nachrichten/134255/KBV-und-KVen-wollen-neuen-Plan-fuer-E-Rezept-Einfuehrung>.
- Baas, J., Postelnicu, L. (2020, 6 marca). Germany steps up race to catch up with innovation in digital health. *Health Care IT News*. <https://www.healthcareitnews.com/news/emea/germany-steps-race-catch-innovation-digital-health>.
- Babbie, E. (2007). *Badania społeczne w praktyce*. Tłum. W. Betkiewicz. Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Back, L. (2012). *Live sociology: Social research and its futures*. W: L. Back, N. Puwar (red.), *Special Issue: Sociological Review Monograph Series: Live Methods* (s. 18–39). SAGE Publications, Sociological Review Publication.
- Bahr, I. (2021, 21 czerwca). Telemedizin in Deutschland: Für 61 % der Patienten konnte das Problem nach der Fernbehandlung gelöst werden. *Capterra.com*. <https://www.capterra.com.de/blog/2028/telemedizin-in-deutschland>.
- Bamberger, M. (1999). *Integrating Quantitative and Qualitative Research in Development Projects*. World Bank.

- Barbero, M. i in. (2016). Big Data Analytics for Policy Making. Report. A Study Prepared for the European Commission DG Informatics (DG DIGIT). https://joinup.ec.europa.eu/sites/default/files/document/2016-07/dg_digit_study_big_data_analytics_for_policy_making.pdf.
- Baum, G.R. (2016). Geleitwort. W: T. Jäschke (red.), Datenschutz im Gesundheitswesen. Grundlage. Konzepte (s. V–VI). Medizinisch Wissenschaftliche Verlagsgesellschaft.
- Beck, U. (2009). What Is Globalization? Polity Press.
- Beer, D. (2016). How should we do the history of Big Data? Big Data & Society, 3(1), 1–10. <https://doi.org/10.1177/2053951716646135>
- Bendyk, E. (2017). Państwo wobec społecznego buntu wywołanego umową ACTA. W: J. Raciborski (red.), Państwo w praktyce: Style działania (s. 210–223). Nomos.
- Bennett Institute for Public Policy. (b.d.). Public policy in an age of disruption. <https://www.bennettinstitute.cam.ac.uk/about-us/>.
- Bersin, J. (2016). Digital leadership is not an optional part of being a CEO. Harvard Business Review.
- Bertrand, A., McQueen, J. (2019). How to build a digital state. EY. https://www.ey.com/en_gl/government-public-sector/how-to-build-the-digital-state.
- Biography. Omicsonline. (b.d.). Ulla Schmidt. <https://biography.omicsonline.org/germany/siegfried/ulla-schmidt-386112>.
- Bitkom. (2021, 6 grudnia). Drei Viertel der Deutschen wollen elektronische Patientenakte nutzen. Health-Conference.de. <https://www.health-conference.de/news/drei-viertel-der-deutschen-wollen-elektronische-patientenakte-nutzen>.
- Bitkom Research. (2020). Corona beschleunigt die Digitalisierung der Medizin – mit unterschiedlichem Tempo. <https://www.bitkom.org/Presse/Presseinformation/Corona-beschleunigt-die-Digitalisierung-der-Medizin-mit-unterschiedlichem-Tempo>.
- Black, E. (2001). IBM and the Holocaust: the strategic alliance between Nazi Germany and America's most powerful corporation. Crown Publishers.
- Bloomberg, J. (2018, 29 kwietnia). Digitization, digitalization, and digital transformation: Confuse them at your peril. Forbes. www.forbes.com/sites/jasonbloomberg/2018/04/29/digitization-digitalization-and-digital-transformation-confuse-them-at-your-peril.
- Bogner, A., Littig, B., Menz, W. (2009). Introduction: Expert Interviews – An Introduction to a New Methodological Debate. W: A. Bogner, B. Littig, W. Menz (red.), Interviewing Experts (s. 1–13). Palgrave Macmillan.
- Boll, K., Rhodes, R.A., Pors, A.S. (2015). Becoming digital-passages to service in the digitized bureaucracy. Journal of Organizational Ethnography, 4(2), 177–192. <https://doi.org/10.1108/JOE-08-2014-0031>.
- Boni, M. (red.). (2009). Polska 2030. Wyzwania rozwojowe. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów. http://kigeit.org.pl/FTP/PRCIP/Literatura/001_PL_2030_wyzwania_rozwojowe.pdf.
- Borck, C. (2017). Big Data. Praktiken und Theorien der Datenverarbeitung im historischen Querschnitt. N.T.M. Zeitschrift für Geschichte der Wissenschaften, Technik und Medizin, 25–(4), 399–405.
- Borgman, C.L. (2016). Big data, little data, no data: Scholarship in the networked world. The MIT Press.

- Borowiec, A. (2017). Partnerstwo publiczno-prywatne Zagrożenia i bariery stosowania w polskich przedsiębiorstwach w świetle badań empirycznych. Zeszyty Naukowe Politechniki Poznańskiej, 75, 67–78. [10.21008/j.0239-9415.2017.075.05](https://doi.org/10.21008/j.0239-9415.2017.075.05).
- Bovens, M., Zouridis, S. (2002). From street-level to system-level bureaucracies: how information and communication technology is transforming administrative discretion and constitutional control. *Public Administration Review*, 62(2), 174–184.
- Boyd, d., Crawford, K. (2012). Critical questions for big data. *Information, Communication & Society*, 15(5), 662–679. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2012.678878>.
- Breen, N. i in. (2019). Translational health disparities research in a data-rich world. *Health Equity*, 3, 588–600.
- Brennen, S., Kreiss, D. (2014). Digitalization and Digitization. *Culture Digitally*. <http://culturedigitally.org/2014/09/digitalization-and-digitization/>.
- Brewer, L.C. i in. (2020). Back to the future: Achieving health equity through health informatics and digital health. *JMIR mHealth and uHealth*, 8(1), e14512. <https://doi.org/10.2196/14512>.
- Britannica. (2021). Toomas Hendrik Ilves. *Encyclopedia Britannica*. <https://www.britannica.com/biography/Toomas-Hendrik-Ilves>.
- Britannica. (2022a). Finland: Facts & Stats. <https://www.britannica.com/facts/Finland>.
- Britannica. (2022b). Lennart Meri. *Encyclopedia Britannica*. <https://www.britannica.com/biography/Lennart-Meri>.
- Brosnan, C., Kirby, E. (2016). Sociological perspectives on the politics of knowledge in health care: Introduction to themed issue. *Health Sociology Review*, 25(2), 139–141.
- Brzozowska, E. (2021, 18 października). Liczba zgonów po pandemii przeraża lekarzy. „Kto przeżył, to przeżył. A kto był słabszy, umierał”. *Medonet.pl*. <https://www.medonet.pl/koronawirus/koronawirus-w-polsce,liczba-zgonow-po-pandemii-przeraza-lekarzy--kto-by-lsabszy--umiera,artykul,37172092.html>.
- Bucher, A. (2022, 8 lutego). Does Europe Need a Health Union? Policy Contribution. <https://www.bruegel.org/policy-brief/does-europe-need-health-union>.
- Bundesinstitut für Arzneimittel und Medizinprodukte. (2020). The fast-track process for digital health applications (DiGA) according to Section 139e SGB V: A guide for manufacturers, service providers and users. https://www.bfarm.de/EN/Medical-devices/Tasks/Digital-Health-Applications/_node.html.
- Bundesministerium für Gesundheit. (2020a, 31 grudnia). Germany’s Presidency of the Council of the EU 2020: Review by the Federal Ministry of Health. https://www.bundesgesundheitsministerium.de/fileadmin/Dateien/3_Downloads/E/EU2020/Review_GER_EU_Presidency_EN_Version.pdf.
- Bundesministerium für Gesundheit. (2020b, 20 października). Patientendaten-Schutz-Gesetz. <https://www.bundesgesundheitsministerium.de/patientendaten-schutz-gesetz.html>.
- Bundesministerium für Gesundheit. (2020c). Das deutsche Gesundheitssystem. Leistungsstark. Sicher. Bewährt. https://www.bundesgesundheitsministerium.de/fileadmin/Dateien/5_Publikationen/Gesundheit/Broschueren/200629_BMG_Das_deutsche_Gesundheitssystem_DE.pdf.

Bundesministerium für Gesundheit. (2021a, 22 października). Driving the digital transformation of Germany's healthcare system for the good of patients.

<https://www.bundesgesundheitsministerium.de/en/digital-healthcare-act.html>.

Bundesministerium für Gesundheit. (2021b, 2 grudnia). Das E-Rezept kommt!

<https://www.bundesgesundheitsministerium.de/e-rezept.html>.

Bundesministerium für Gesundheit. (2021c, 22 czerwca). Spahn: „Machen digitale Anwendungen jetzt auch für Pflege nutzbar“.

<https://www.bundesgesundheitsministerium.de/service/gesetze-und-verordnungen/guv-19-lp/dvpmg.html>.

Bundesministerium für Gesundheit. (2022, 16 czerwca). E-Health – Digitalisierung im

Gesundheitswesen. <https://www.bundesgesundheitsministerium.de/e-health-initiative.html>.

Bundesministerium für Gesundheit. (2024, 2 stycznia). E-Rezept.

<https://www.bundesgesundheitsministerium.de/e-rezept>.

Bundesregierung. (2021a). Digitalisierung im Gesundheitswesen voranbringen.

<https://www.bundesregierung.de/breg-de/suche/patientendaten-schutz-gesetz-1738402>.

Bundesregierung. (2021b, 27 stycznia). Datenstrategie der Bundesregierung. Eine Innovationsstrategie für gesellschaftlichen Fortschritt und nachhaltiges Wachstum-Kabinettsfassung.

<https://www.bundesregierung.de/breg-de/suche/datenstrategie-der-bundesregierung-1845632>.

Bundesregierung. (2022a, 10 stycznia). Corona-Warn-App: 40 Millionen Downloads.

<https://www.bundesregierung.de/breg-de/themen/coronavirus/cwa-40-mio-downloads-1994916>.

Bundesregierung. (2022b, 19 stycznia). Das sind die aktuellen Corona-Regelungen.

<https://www.bundesregierung.de/breg-de/themen/coronavirus/corona-diese-regeln-und-einschraenkunggelten-1734724>.

Bundesregierung. (2022c, 24 stycznia). Die aktuellen Fallzahlen in Deutschland und weltweit.

<https://www.bundesregierung.de/breg-de/aktuelles/fallzahlen-coronavirus-1738210>.

Bundesregierung. (2022d). Jens Spahn. Federal Minister of Health.

<https://www.bundesregierung.de/breg-en/federal-cabinet/1134606-1134606>.

Bundesverfassungsgericht. (b.d.). Aufgaben. https://www.bundesverfassungsgericht.de/DE/Das-Gericht/Aufgaben/aufgaben_node.html;jsessionid=B732B843DBD30280CCCCA07B56C6543E.1_cid344.

Burkhart, S., Grabmeier, S. (2017). Der Einfluss von Digital Leadership auf Organisationen im Gesundheitswesen. W: D. Matusiewicz, C. Pittelkau, A. Elmer (red.), Die Digitale Transformation im Gesundheitswesen. Transformation, Innovation, Disruption (s. 255–261). Medizinisch Wissenschaftliche Verlagsgesellschaft.

Busch, P.A., Henriksen, H.Z., Sæbø, Ø. (2018). Opportunities and challenges of digitized discretionary practices: A public service worker perspective. *Government Information Quarterly*, 35(4), 547–556.

Business Insider Deutschland. (2022, 14 stycznia). Ist die Luca-App bald ohne Nutzer? Diese vier Bundesländer haben den Vertrag schon gekündigt.

<https://www.businessinsider.de/politik/deutschland/bleibt-die-luca-app-oder-steigen-die-bundeslaender-aus-zwoelf-landeschefstun-sich-mit-der-entscheidung-schwer-b/>.

Busse, R. (2004). Health care systems in Europe – an impossible overview. [https://www.mig.tuberlin.de/fileadmin!a38331600/2004.1lecturesBerlin 2004.01.18.rb_AWS.pdf](https://www.mig.tuberlin.de/fileadmin!a38331600/2004.1lecturesBerlin%202004.01.18.rb_AWS.pdf).

www.mig.tuberlin.de/fileadmin!a38331600/2004.1lecturesBerlin 2004.01.18.rb_AWS.pdf.

Cambridge Dictionary. (2022). Compliance.

<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/compliance>.

Cappel, V. (2021). The Plurality of Daily Digital Health: The Emergence of a New Form of Health Coordination. *Historical Social Research / Historische Sozialforschung*, 46(1), 230–260.

<https://www.jstor.org/stable/27000004>.

Carrel, P. (2018, 25 czerwca). Where Europe's most powerful economy is falling behind. Reuters. com.

<https://www.reuters.com/investigates/special-report/germany-digital-gap/>.

Carretero Gomez, S. i in. (2021). What did we learn from schooling practices during the COVID-19 lockdown? Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2760/135208>.

Castells, M. (2004). Afterword: Why networks matter? W: H. McCarthy, P. Miller, P. Skidmore (red.), *Network logic: Who governs in an interconnected world?* Demos Collection, 20. Demos.

<http://www.demos.co.uk/files/File/networklogic17castells.pdf>.

Castells, M. (2013). *Władza komunikacji*. Tłum. J. Jedliński, P. Tomanek. Wydawnictwo Naukowe WN.

Castles, F. (1982). The Impact of Parties on Public Expenditure. W: F. Castles (red.), *The Impact of Parties: Politics and Policies in Democratic Capitalist States* (s. 21–96). Sage.

Castles, F. (red.). (1993). *Families of Nations: Patterns of Public Policies in Western Democracies*. Dartmouth Publishing.

CBOS. (2020). Komunikat z badań. Zaufanie społeczne. Nr 43/2020.

https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2020/K_043_20.PDF.

Centrum E-zdrowia. (2019, 4 września). E-zwolnienie. Pacjent.gov.pl. <https://pacjent.gov.pl/e-zwolnienie>.

Centrum E-zdrowia. (2020). Świadomość i postrzeganie Internetowego Konta Pacjenta.

Centrum E-zdrowia. (2021, 25 lipca). Zamów e-receptę na Internetowym Koncie Pacjenta.

Pacjent.gov.pl. <https://pacjent.gov.pl/aktualnosc/zamow-e-recepte-na-ikp>.

Centrum E-zdrowia. (2022a). Nasze produkty. <https://www.cez.gov.pl/pl>.

Centrum E-zdrowia. (2022b). System E-zdrowie (P1). <https://www.cez.gov.pl/pl/nasze-produkty/e-zdrowie-p1>.

Centrum E-zdrowia (b.d., a). Obowiązek prawny wytwarzania i przechowywania EDM.

<https://ezdrowie.gov.pl/portal/arttykul/obowiazek-prawny-wytwarzania-i-przechowywania-edm>.

Centrum E-zdrowia. (b.d., b). O nas. <https://www.cez.gov.pl/pl/page/o-nas>.

Centrum Informatyczne Edukacji. (b.d.). System Informacji Oświatowej. <https://cie.gov.pl/system-informacji-oswiatowej/>.

Chluska, J., Sikora, E. (2018). Partnerstwo publiczno-prywatne – szanse czy ryzyko? *Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach*, 369, 29–39.

Chluski, A. (2013). Elektroniczny Rekord Pacjenta. *Roczniki Kolegium Analiz Ekonomicznych*, 29, 523–537.

Chłoń-Domińczak, A. i in. (2022). Od danych zbieranych tradycyjnie do danych administracyjnych – dylematy i perspektywy. W: A. Chłoń-Domińczak, J. Pokorski i in. (red.), Public Intelligence. Wykorzystywanie danych administracyjnych do monitorowania i ewaluacji polityk publicznych (s. 13–26). Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości.

Chmieliński, K. (2020, 12 lutego). Bez wartościowej administracji publicznej nie wyjdziemy z półperyferyjności [VIDEO]. Klub Jagielloński. <https://klubjagiellonski.pl/2020/02/12/chmielinski-bez-wartosciowej-administracji-publicznej-nie-wyjdziemy-z-polperyferyjnosci-video/>.

Chmieliński, K., Niedzielski, R. (2018, 30 września). „Państwo teoretyczne” przewyciężą tylko urzędnicy z wartościami. Czego potrzebuje służba cywilna? Klub Jagielloński. <https://klubjagiellonski.pl/2018/09/30/panstwo-teoretyczne-przewycieza-tylko-urzednicy-zwartosciami-czego-potrzebuje-sluzba-cywilna/>.

Choi, I. (2016). Digital era governance: IT corporations, the state, and e-Government. Taylor & Francis.

Cianciara, D. (2019). Ochrona zdrowia. Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Instytut Badawczy. <https://profibaza.pzh.gov.pl/publikacje/swiadczenia-zdrowia-publicznego/01-ochrona-zdrowia>.

Cianciara, D. (b.d.). Miejsce zdrowia publicznego w systemie zdrowotnym. Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Instytut Badawczy. <https://profibaza.pzh.gov.pl/publikacje/podstawy-zdrowia-publicznego/10-Miejsce-zdrowia-publicznego-w-systemie-zdrowotnym>.

Cieślak, R., Korbus, B. (red.). (2014). Partnerstwo publiczno-prywatne: od pomysłu do wyboru partnera prywatnego. Ministerstwo Gospodarki.

Cochoy, F. i in. (2017). Digitalizing consumption: Introduction. W: F. Cochoy i in. (red.), Digitalizing Consumption: How Devices Shape Consumer Culture (s. 1–19). Routledge.

Coleman, J.S. (1988). Social capital in the creation of human capital. The American Journal of Sociology, 94, S95–S120.

Collins, K. (2022, 8 kwietnia). Estonia’s Embrace of Digital Citizenship Is a Model for Us All. Cnet.com. <https://www.cnet.com/news/politics/features/estonias-embrace-of-digital-citizenship-is-a-model-for-us-all/>.

Cope, B., Kalantzis, M. (2016). Big data comes to school: Implications for learning, assessment and research. AERA Open, 2(2), 1–19. <https://doi.org/10.1177/2332858416641907>.

Cordella, A., Tempini, N. (2015). E-government and organizational change: Reappraising the role of ICT and bureaucracy in public service delivery. Government Information Quarterly, 32(3), 279–286.

Coyle, D. (2018). How do we know if things are getting better? W: Bennett Institute for Public Policy (red.), Remaking Public Policy in the 21st Century (s. 28–29). University of Cambridge.

Coyle, D. (2020, 26 lutego). It’s now or never for national data strategies. Project Syndicate. https://www.project-syndicate.org/commentary/data-strategies-government-regulation-bydiane-coyle-2020-02?mc_cid=52ea36b51e&mc_eid=fe726859a8.

Coyle, D. i in. (2020). The Value of Data. Policy Implications: Main Report. Bennett Institute for Public Policy, Cambridge we współpracy z Open Data Institute. <https://www.bennettinstitute.cam.ac.uk/publications/value-data-policy-implications/>.

- Coyle, D., Mitra-Kahn, B. (2017). Making the future count. Indigo Prize Entry. <http://globalperspectives.org.uk/wp-content/uploads/2017/10/making-the-future-count.pdf>.
- Cukras-Stelągowska, J. (2021). Wywiady eksperckie z przedstawicielami elit – możliwości i ograniczenia w badaniach nad grupami o statusie mniejszościowym. *Przegląd Badań Edukacyjnych. Educational Studies Review*, 34, 115–131.
- Cyfryzacja KPRM. (2019, 3 lipca). Internet ułatwia życie Polakom. <https://www.gov.pl/web/cyfryzacja/internet-ulatwia-zycie-polakom>.
- Czubkowska, S. (2021, 5 sierpnia). Z polskiej aplikacji do walki z COVID-19 skorzystało tylko 7 tys. osób. Kosztowała miliony, teraz jest w powolnej agonii. *Spidersweb.pl*. <https://spidersweb.pl/plus/2021/08/aplikacja-protego-covid-pandemia>.
- Czubkowska, S., Klinger, K. (2018, 3 stycznia). Cyfrowe zdrowie ma być narodowe. I krążyć wokół pacjenta. *Gazetaprawna.pl*. <https://serwisy.gazetaprawna.pl/zdrowie/artykuly/1095243,e-zdrowie-ma-byc-narodowe.html>.
- Daddow, O. (2019). Policy Success and Failure: Embedding Effective Learning in Government. Bennett Institute for Public Policy. <https://www.bennettinstitute.cam.ac.uk/publications/policy-success-and-failure/>.
- De Santis, K.K. i in. (2021). Digitalisierung und Gesundheit: Ergebnisse einer bundesweiten Befragung in Deutschland. Leibniz-Institut für Präventionsforschung und Epidemiologie- BIPS GmbH. https://www.lsc-digital-public-health.de/media/attachments/2021/07/01/digitalisierung_gesundheit_bericht_lscdiph_2021.pdf.
- Deetjen, U., Meyer, E.T., Schroeder, R. (2015). Big data for advancing dementia research: An evaluation of data sharing practices in research on age-related neurodegenerative diseases (OECD Digital Economy Papers No. 246), <https://doi.org/10.1787/5js4sbddf7jk-en>.
- Delio, M. (2001, 31 stycznia). Did IBM Help Nazis in WWII? *Wired.com* <https://www.wired.com/2001/02/did-ibm-help-nazis-in-wwii/>.
- Demkow, U. i in. (b.d.). *Mapy Potrzeb Zdrowotnych*. Instytut Strategie 2050. <https://strategie2050.pl/wp-content/uploads/2021/07/5.-Mapy-potrzeb-zdrowotnych.pdf>.
- Demmke, C., Moilanen, T. (2010). *Civil Services in the EU of 27: Reform Outcomes and the Future of the Civil Service*. Peter Lang.
- Denzin, N.K. (1970). *The Research Act: A Theoretical Introduction to Sociological Methods*. Aldine-Transaction.
- Derlien, H.-U. (2003). Mandarins or managers? The bureaucratic elite in Bonn, 1970 to 1987 and beyond. *Governance: An International Journal of Policy*, 16(3), 401–428.
- DESI. (2018). Digital Economy and Society Index (DESI). 2018 Country Report Germany/Estonia/Poland. <https://tinyurl.com/umaga4q>.
- DESI. (2019). Digital Economy and Society Index (DESI). 2019 Country Report Germany/Estonia/Poland. <https://tinyurl.com/umaga4q>.
- DESI. (2021). Digital Economy and Society Index (DESI) 2021 Poland. Estonia. Germany. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi>.

Desouza, K.C., Jacob, B. (2017). Big data in the public sector: Lessons for practitioners and scholars. *Administration & Society*, 49(7), 1043–1064. <https://doi.org/10.1177/0095399714555751>.

Deutscher Bundestag. (2020, 28 października). Unterrichtung der Enquete-Kommission Künstliche Intelligenz – Gesellschaftliche Verantwortung und wirtschaftliche, soziale und ökologische Potenzial. Bericht der Enquete-Kommission Künstliche Intelligenz – Gesellschaftliche Verantwortung und wirtschaftliche, soziale und ökologische Potenziale. <https://dserver.bundestag.de/btd/19/237/1923700.pdf>.

Deutscher Bundestag. (2021). Enquete-Kommission „Künstliche Intelligenz – Gesellschaftliche Verantwortung und wirtschaftliche, soziale und ökologische Potenziale“. https://www.bundestag.de/webarchiv/Ausschuesse/ausschuesse19/weitere_gremien/enquete_ki.

Deutscher Bundestag. (b.d.). Prof. Dr. Helge Braun, CDU/CSU Arzt. https://www.bundestag.de/webarchiv/abgeordnete/biografien19/B/braun_helge-518636.

DIVI. (2020). Intensivregister. <https://www.divi.de/register/tagesreport>.

Domaradzki, K. (2021). Kim jest Michał Rogalski – laureat Forbesa „25 przed 25“. <https://www.forbes.pl/michal-rogalski-kim-jest-laureat-listy-forbesa-25-przed-25-w-2021-roku/5Ibzbvhy>.

Doniger, A. (2022, 22 października). Google is still ‘all in’ on health care: Chief health officer Karen DeSalvo. *CNBC.com*. <https://www.cnbc.com/2021/10/21/google-is-all-in-on-healthcare-again.html>.

Douglas, E. (2021, 28 stycznia). Germany’s new data strategy may come ‘too late’. *Deutsche Welle*. <https://www.dw.com/en/germanys-new-data-strategy-may-come-too-late/a-56372247>.

Downs, A. (1957). *An Economic Theory of Democracy*. Harper and Row.

Drechsler, W. (2003). *Managing Public Sector Restructuring: Public Sector Downsizing and Redeployment Programs in Central and Eastern Europe*. Study for the Inter-American Development Bank, RDPMTN paper. <http://www.iadb.org/int/DRP/ing/Red5/Documents/Drechsler12-03eng.pdf>.

Droomers, M., Schrijvers, C.T.M., Mackenbach, J.P. (2000). Why do lower educated people continue smoking? Explanation from the longitudinal GLOBE study. *Health Psychology*, 21(3), 263–272.

Drucker, J. (2011). Humanities approaches to graphical display. *Digital Humanities Quarterly*, 5(1), 20.

Dye, T.R. (1998). *Understanding public policy*. Prentice Hall.

E-estonia. (2017, czerwiec). Estonia to open the world’s first data embassy in Luxembourg. <https://e-estonia.com/estonia-to-open-the-worlds-first-data-embassy-in-luxembourg/>.

E-estonia. (2021). Enter E-Estonia. The coolest digital society. <https://e-estonia.com/facts-and-figures/>.

E-estonia.com. (2019). Frequently Asked Questions: E-experience export. <https://e-estonia.com/wp-content/uploads/2019aug-faq-a4-v02-e-experience-1-1.pdf>.

E-estonia.com. (b.d., a). E-health records. <https://e-estonia.com/solutions/healthcare/e-healthrecord/>.

E-estonia.com. (b.d., b). E-prescription. <https://e-estonia.com/solutions/healthcare/e-prescription/>.

E-estonia.com. (b.d., c). E-ambulance. <https://e-estonia.com/solutions/healthcare/e-ambulance>.

E-estonia.com. (b.d., d). E-identity. <https://e-estonia.com/solutions/e-identity/id-card>.

E-estonia.com. (b.d., e). Mobile ID. <https://e-estonia.com/solutions/e-identity/mobile-id>.

E-estonia.com. (b.d., f). Smart ID. <https://e-estonia.com/solutions/e-identity/smart-id>.

E-estonia.com. (b.d., g). KSI blockchain. <https://e-estonia.com/solutions/security-and-safety/ksi-blockchain/>.

E-estonia.com. (b.d., h). Data Embassy. <https://e-estonia.com/solutions/e-governance/dataembassy/>.

E-zdrowie (b.d., a). E-recepta. <https://ezdrowie.gov.pl/portal/home/dla-podmiotow-leczniczych/e-recepta>.

E-zdrowie (b.d., b). E-skierowanie. <https://ezdrowie.gov.pl/33>.

E-zdrowie (b.d., c). E-zdrowie będzie się rozwijało. <https://ezdrowie.gov.pl/portal/arttykul/e-zdrowie-bedzie-sie-rozwijalo>.

EBRD, World Bank (2018). Data-Driven Development. <https://www.worldbank.org/en/topic/digitaldevelopment/publication/data-driven-development>.

Edmonds, W.A., Kennedy, T.D. (2017). An Applied Guide to Research Designs. Quantitative, Qualitative, and Mixed Methods. Sage.

Eesti Haigekassa. (b.d.). Estonian health care system. <https://www.haigekassa.ee/en/people/health-care-services/estonian-health-care-system>.

Eggers, W.D., Hurst, S. (2017). Delivering the digital state. What if state governments services worked like Amazon? Deloitte Center for Government Insights. https://www2.deloitte.com/content/dam/insights/us/articles/4226_Digital-state-govt-enterprise/DI_Deliveringthe-digital-state.pdf.

Eichel, C. (2015). Deutschland, Lutherland. Warum uns die Reformation bis heute prägt? Karl Blessing Verlag.

Eitze, S. i in. (2021). Vertrauen der Bevölkerung in staatliche Institutionen im ersten Halbjahr der Coronapandemie: Erkenntnisse aus dem Projekt COVID-19 Snapshot Monitoring (COSMO). Bundesgesundheitsbl, 64, 268–276. <https://doi.org/10.1007/s00103-021-03279-z>.

Ekbia, H. i in. (2014). Big Data, bigger dilemmas: A critical review. Journal of the Association for Information Science and Technology, 66(8), 1523–1545. <https://doi.org/10.1002/asi.23294>.

ERR.ee. (2021a, 16 marca). Analysis: People’s mobility similar to emergency situation last spring. <https://news.err.ee/1608144067/analysis-people-s-mobility-similar-to-emergency-situationlast-spring>.

ERR.ee (2021b, 28 listopada). Association: Pandemic highlighted strengths and weaknesses of healthcare. <https://news.err.ee/1608418478/association-pandemic-highlighted-strengths-andweaknesses-of-healthcare>.

ERR.ee (2022, 30 kwietnia). Estonian COVID contact tracing app HOIA to be deactivated Sunday. <https://news.err.ee/1608580138/estonian-covid-contact-tracing-app-hoia-to-be-deactivated-sunday>.

Esselink, H., Hernández, L. (2017). The Use of Cash by Households in the Euro Area. European Central Bank.

Estonica. Encyclopedia about Estonia. (b.d.). Estonian in a world context. http://www.estonica.org/en/Society/The_Estonian_Language/Estonian_in_a_world_context/.

Esty, D., Rushing, R. (2007). The Promise of Data-Driven Policymaking. *Issues in Science and Technology*, 23(4). <https://issues.org/esty-2/>.

EU. (2012). The management of health systems in the EU Member States – The role of local and regional authorities. <http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/health-systems/health-systems-en.pdf>.

Eurofound. (2019). Challenges and prospects in the EU: Quality of life and public services. <https://www.eurofound.europa.eu/publications/flagship-report/2019/challenges-and-prospects-in-the-eu-quality-of-life-and-public-services>.

European Commission. (2014). Flash Eurobarometer 404 'European citizens' digital health literacy'. https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/flash/fl_404_en.pdf.

European Commission. (2017). Better regulation toolbox. https://ec.europa.eu/info/law/law--making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation-why-and-how/better--regulation-guidelines-and-toolbox/better-regulation-toolbox_en.

European Commission. (2018). Special Eurobarometer 471: Fairness, inequality and intergenerational mobility. <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2166>.

European Commission. (2019a). Digital Government Factsheet 2019: Estonia. https://joinup.ec.europa.eu/sites/default/files/inline-files/Digital_Government_Factsheets_Estonia_2019.pdf.

European Commission. (2019b, 29 lipca). Estonian medical digital image bank. <https://ec.europa.eu/cefdigital/wiki/display/CEFDIGITAL/2019/07/29/Estonian+Medical+Digital+Image+Bank>.

European Commission. (2020). European data strategy. https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/european-data-strategy_en#documents.

European Commission. (b.d.). What is the EU Digital COVID Certificate? https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/eu-citizenship/movement-and-residence/eu-digital-covid-certificate-vaccinations-and-travel-restrictions_en.

European Commission, Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion, Pesti, C., Randma-Liiv, T. (2018). Public administration characteristics and performance in EU28. Office of the European Union. <https://data.europa.eu/doi/10.2767/74735>.

European Commission, Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion, Wegrich, K. (2018). Public administration characteristics and performance in EU28: Germany. <https://data.europa.eu/doi/10.2767/309511>.

European Committee of the Regions. (b.d.). Estonia. <https://portal.cor.europa.eu/divisionpowers/Pages/Estonia-Introduction.aspx>.

European Observatory of Health Systems and Policies. (b.d.). COVID-19 Health System Response Monitor (HSRM). <https://www.covid19healthsystem.org/mainpage.aspx>.

European Union Agency for Fundamental Rights. (2021). Coronavirus pandemic in the EU – Fundamental Rights implications National vaccine deployment. https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/ee_report_on_national_vaccine_deployment.pdf.

- Eurostat. (2022). ICT specialists in employment. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=ICT_specialists_in_employment.
- EVIPNet Europe. (2019). Situation analysis to improve evidence-informed health policy-making in Estonia. WHO Regional Office for Europe.
- Eynon, R., Fry, J., Schroeder, R. (2008). The ethics of internet research. W: N. Fielding, R.M. Lee, G. Blank (red.), The SAGE Handbook of Online Research Methods (s. 23–41). Sage.
- Eysenbach, G. (2001). What is e-health? J Med Internet Res, 3(2):e20 <https://doi.org/10.2196/jmir.3.2.e20>.
- Fabris, A. (2018). Ethics of Information and Communication Technologies. Springer International Publishing.
- Fasel, D., Meier, A. (red.). (2016). Big Data: Grundlagen, Systeme und Nutzungspotenziale. Springer Fachmedien.
- Fatehi, F., Samadbeik, M., Kazemi, A. (2020). What is digital health? Review of definitions. Studies in Health Technology and Informatics, 275, 67–71. <https://doi.org/10.3233/SHTI200696>.
- Federalne Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Ojczyzny. (2021). Zahlen, Daten, Fakten. <https://www.bmi.bund.de/DE/themen/oeffentlicher-dienst/zahlen-daten-fakten/zahlen-daten--fakten-node.html>.
- Federal Office of Statistics. (2018). Grunddaten der Krankenhäuser.
- Federalne Ministerstwo Spraw Zagranicznych. (2021). Razem wzmocnijmy Europę. Program prezydencji Niemiec w Radzie Unii Europejskiej 1 lipca 2020 r. – 31 grudnia 2020 r. <https://www.eu2020.de/eu2020-en/programme>.
- Filer, T. (2019). Thinking about GovTech: A Brief Guide for Policymakers. Bennett Institute for Public Policy, Cambridge.
- Finnish Institute for Health and Welfare. (2019, 23 marca). Health in all policies. <https://thl.fi/en/web/health-promotion/health-in-all-policies>.
- Fleischer, J. (2021). Federal Administration. W: S. Kuhlmann i in. (red.), Public Administration in Germany (s. 61–79). Palgrave Macmillan.
- Flick, U. (2007). Managing Quality in Qualitative Research: The Sage Qualitative Research Kit. Sage.
- Flick, U. (2010). O serii Niezbędnik Badacza. Tłum. A. Dziuban. W: S. Kvale, Prowadzenie wywiadów (s. 9–15). Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Flyverbom, M., Deibert, R., Matten, D. (2019). The governance of digital technology, Big Data, and the Internet: New roles and responsibilities for business. Business & Society, 58(1), 3–19. <https://doi.org/10.1177/0007650317727540>.
- Frankfort-Nachmias, C., Nachmias, D. (2001). Metody badawcze w naukach społecznych. Tłum. E. Hornowska. Zys i S-ka.
- Freeman, M. (2017). Modes of Thinking for Qualitative Data Analysis. Routledge.
- Freeman, R. (2006). Learning in public policy. W: M. Moran, M. Rein, R.E. Goodin (red.), The Oxford Handbook of Public Policy (s. 367–388). Oxford University Press.

- Friese, S. (2019). *Qualitative Data Analysis with Atlas.ti*. CA Sage.
- Furman, M., Kowalska-Bobko, I., Sowada, C. (2020). Działania władz publicznych w zakresie zwalczania pandemii COVID-19 w wybranych krajach europejskich. *Zdrowie Publiczne i Zarządzanie*, 18(2), 176–184. <https://doi.org/10.4467/20842627OZ.20.017.12770>.
- Gajdziński, J.N. (2014). Mechanizm samoregulacji demokracji. W: M. Baranowski (red.), *Demokracja i rola obywatela. O napięciu między państwem, społeczeństwem i procesami globalizacyjnymi* (s. 49–59). Wydawnictwo Naukowe Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza.
- Gall, W. i in. (2016). The national e-medication approaches in Germany, Switzerland and Austria: A structured comparison. *International Journal of Medical Informatics*, 93, 14–25. <https://doi.org/10.1016/j.ijmedinf.2016.05.009>.
- Galvin, J.R. i in. (1995). The virtual hospital. Providing multimedia decision support tools via the Internet. *Spine*, 20(15), 1735–1738.
- Gazeta Lekarska. (2023, 10 lipca). PAZ: Portfel Aplikacji Zdrowotnych. *Gazeta Lekarska*. <https://gazetalekarska.pl/?p=71868>.
- GDPRHUB. (2021, 14 grudnia). Data protection in Germany. https://gdprhub.eu/Data_Protection_in_Germany.
- Gematik. (2020). *Arena für digitale Medizin. Whitepaper Telematikinfrastuktur 2.0 für ein föderalistisch vernetztes Gesundheitssystem*. https://www.gematik.de/media/gematik/Medien/Telematikinfrastuktur/Dokumente/gematik_Whitepaper_Arena_digitale_Medizin_TI_2.0_Web.pdf.
- Gematik. (2021a). *Atlas zur Telematikinfrastuktur. Zahlen. Daten. Fakten*. https://www.gematik.de/media/gematik/Medien/Telematikinfrastuktur/Dokumente/gematik_TI-Atlas_web_202111.pdf#page=9.
- Gematik. (2021b, 21 kwietnia). So funktioniert das E-Rezept. <https://www.youtube.com/watch?v=1ITHVBJN8KI>.
- Gematik. (2021c, 7 czerwca). Wenn E-Mail, dann KIM. <https://fachportal.gematik.de/veranstaltung/veranstaltung-detail/wenn-e-mail-dann-kim>.
- Gematik. (2022a). *Die Telematikinfrastuktur. Auf dem Weg nach vorn*. <https://www.gematik.de/telematikinfrastuktur>.
- Gematik. (2022b). *Struktur*. <https://www.gematik.de/ueber-uns/struktur>.
- Gematik. (2022c). *Über uns. Gesunde Aussichten*. <https://www.gematik.de/ueber-uns>. Gerhart-Baum.de. (b.d.). Gerhart Baum. <https://gerhart-baum.de/vita/>.
- Gesellschaft für Freiheitsrechte. (2022, 3 maja). GFF klagt gegen die Sammlung der Gesundheitsdaten von 73 Millionen gesetzlich Versicherten: Daten sind besser gegen Diebstahl zu sichern. *Freiheitsrechte.org*. <https://freiheitsrechte.org/ueber-die-gff/presse/pressemitteilungen-der-gesellschaft-fur-freiheitsrechte/pm-gesundheitsdaten>.
- Gesund.bund.de. (2020a, 18 grudnia). *Die elektronische Gesundheitskarte (eGK)*. <https://gesund.bund.de/die-elektronische-gesundheitskarte#datensicherheit>.

- Gesund.bund.de. (2020b, 18 sierpnia). Der elektronische Medikationsplan (eMP). <https://gesund.bund.de/elektronischer-medikationsplan-emp>.
- Gesund.bund.de. (2020c, 19 sierpnia). Der Notfalldatensatz (NFD). <https://gesund.bund.de/notfalldatensatz-nfd>.
- Gesund.bund.de. (2020d, 19 sierpnia). Telemedizin: Gesundheitsservices aus der Ferne. <https://gesund.bund.de/telemedizin>.
- Gesund.bund.de. (2021a, 29 września). Digitale Gesundheitsanwendungen (DiGA): Apps auf Rezept. <https://gesund.bund.de/digitale-gesundheitsanwendungen-diga>.
- Gesund.bund.de. (2021b, 29 września). Apps auf Rezept: Beispiele für Inhalte und Nutzen. <https://gesund.bund.de/apps-auf-rezept-inhalte-und-nutzen>.
- Gesund.bund.de. (2021c, 16 listopada). Das E-Rezept. <https://gesund.bund.de/das-e-rezept#weitere-informationen>.
- Gesund.bund.de. (2021d, 7 grudnia). Die elektronische Patientenakte (ePA). <https://gesund.bund.de/die-elektronische-patientenakte#datenschutz>.
- Gielerak, G., Obłąkowska, K., Bartoszewicz, A. (2021). Raport. Jak przygotować polską ochronę zdrowia na kolejne epidemie? 100 wytycznych dla administracji rządowej i samorządowej w zakresie gotowości państwa na czas kryzysu. Instytut Jagielloński.
- Gitelman, L., Jackson, V. (2013). Introduction. W: L. Gitelman (red.), 'Raw data' is an oxymoron (s. 1–14). The MIT Press.
- Global Data Barometer. (2022). First Edition Report – Global Data Barometer. <https://doi.org/10.5281/zenodo.6488349>.
- Główny Urząd Statystyczny. (2020). Struktura wynagrodzeń według zawodów w październiku 2018 r. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy/struktura-wynagrodzen-wedlug-zawodow-w-pazdzierniku-2018-roku,4,9.html>.
- Główny Urząd Statystyczny. (2021). Podstawowe dane. <https://stat.gov.pl/podstawowe-dane/>.
- Główny Urząd Statystyczny w Warszawie. (2019). 2020. Statystyczne Vademecum Samorządowca. Miasto Warszawa. https://warszawa.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_mazowieckie/portrety_miast/miasto_warszawa.pdf.
- Główny Urząd Statystyczny w Warszawie. (2020). Ludność. <https://warszawa.stat.gov.pl/daneo-wojewodztwie/stolica-wojewodztwa/ludnosc/>.
- Gobble, M.A.M. (2018). Digitalization, Digitization, and Innovation. Research Technology Management, 61(4), 56–59. <https://doi.org/10.1080/08956308.2018.1471280>.
- Golinowska, S., Zabdyr-Jamróż, M. (2020). Zarządzanie kryzysem zdrowia w pierwszym półroczu pandemii COVID-19. Analiza porównawcza na podstawie opinii ekspertów z wybranych krajów. Zdrowie publiczne i Zarządzanie, 18(1), 1–31. <https://doi.org/10.4467/20842627OZ.20.001.12655>.
- Goodin, R.E., Rein, M., Moran, M. (2006). The Public and Its Policies. W: M. Moran, M. Rein, R.E. Goodin (red.), The Oxford Handbook of Public Policy (s. 3–35). Oxford University Press.

Gov.pl. (b.d.). System Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

<https://www.gov.pl/web/govtech/system-ewidencji-panstwowej-inspekcji-sanitarnej-sepis>.

GovLab. (2020, 16 marca). A Call for Action. Medium.com. <https://medium.com/data-stewards--network/a-call-for-action-813669f32244>.

Górniak, J., Mazur, S. (red.). (2010). Polityki publiczne oparte na dowodach i ich zastosowanie do rynku pracy. Pracodawcy RP.

Grand View Research Inc. (2022, 22 lutego). Digital Health Market Size Worth \$295.4 Billion by 2028 | CAGR: 15.1%: Grand View Research, Inc. PR News Wire. <https://www.prnewswire.com/news-releases/digital-health-market-size-worth-295-4-billion-by-2028--cagr-15-1-grand-view-research-inc-301487217.html>.

Gray, J. (2007, 11 stycznia). eScience – A Transformed Scientific Method.

<http://itre.cis.upenn.edu/myl/JimGrayOnE-Science.pdf>.

Green, J., Thorogood, N. (2014). Analyzing Health Policy: Sociological Approaches. Routledge Taylor and Francis Group.

Greenfield, A. (2017). Radical technologies: The design of everyday life. Verso.

Greenwood, R., Hinings, C.R., Whetten, D. (2014). Rethinking institutions and organizations. Journal of Management Studies, 51(7), 1206–1220. <https://doi.org/10.1111/joms.12070>.

Greenwood, R., Suddaby, R., Hinings, C.R. (2002). Theorizing Change: The Role of Professional Associations in the Transformation of Institutionalized Fields. Academy of Management Journal, 45(1), 58–80.

Gregory, K., McMillan Cottom, T., Daniels, J. (2017). Introduction. W: K. Gregory, T. McMillan Cottom, J. Daniels (red.), Digital Sociologies (s. xvii–xxx). Policy Press.

Groeschel, P. (2022a, 19 maja). Lauterbachs größte Baustellen. Netzpolitik.org.

<https://netzpolitik.org/2022/digitale-gesundheit-lauterbachs-groesste-baustellen/>.

Groeschel, P. (2022b, 3 maja). Klagen gegen zentrale Gesundheitsdatensammlung. Netzpolitik.org.

<https://netzpolitik.org/2022/gesellschaft-fuer-freiheitsrechte-klagen-gegen-zentralegesundheitsdatensammlung/>.

Grote-Westrick, M. (2021, 18 lutego). New German digital project paves the way for online access to

personal electronic health records. blogs.bmj.com. <https://blogs.bmj.com/bmj/2021/02/18/new-german-digital-project-paves-the-way-for-online-access-to-personal-electronic-health-records/>.

Gryza, P. (2016, 18 lutego). Chore e-zdrowie, czyli spektakularna porażka programu za setki milionów.

Gazetaprawna.pl. <https://serwisy.gazetaprawna.pl/zdrowie/artykuly/923480,e-zdrowie-e-recepta-informatyzacja-sluzby-zdrowia.html>.

Grzela, E., Kister, A. (2020, 17 lipca). W sierpniu wystartuje pilotaż wymiany elektronicznej dokumentacji

medycznej. Pulsmedycyny.pl. <https://pulsmedycyny.pl/w-sierpniu-wystartujepilotaz-wymiany-elektronicznej-dokumentacji-medycznej-996797>.

Guérin, M. (2020, 19 maja). Europe Versus Coronavirus – Estonia, Digital Technology in Action.

Institutemontaigne.org. <https://www.institutmontaigne.org/en/blog/europe-versus-coronavirus-estonia-digital-technology-action>.

Guest, G., Bunce, A., Johnson, L. (2006). How many interviews are enough? An experiment with data saturation and variability. *Field Methods*, 18(1), 59–82.

Guidelines for the Protection of Human Subjects. (1992). University of California Press.

Haase, S., Buus, L. (2020). Translating government digitalisation policy in higher education institutions: the Danish case. *Nordic Journal of Digital Literacy*, 15(4), 246–258. <https://doi.org/10.18261/issn.1891-943x-2020-04-03>.

Haav, L. (2022, 1 lutego). How Estonia's secure digital society helped mitigate the Covid-19 crisis. *Forbes.com*. <https://www.forbes.com/sites/forbesbusinesscouncil/2022/02/01/how-estonias-secure-digital-society-helped-mitigate-the-covid-19-crisis/?sh=25bc72d35ebc>.

Hacker, J.S. (2005). *Policy Drift: The Hidden Politics of US Welfare State Retrenchment*. W: W. Streeck, K. Thelen (red.), *Beyond Continuity: Institutional Change in Advanced Political Economies* (s. 40–82). Oxford University Press.

Hacking, I. (1991). How should we do the history of statistics? W: G. Burchell, C. Gordon, P. Miller (red.), *The Foucault Effect: Studies in Governmentality with two lectures and an interview with Michel Foucault* (s. 188–195). The University of Chicago Press.

Hall, E.T. (2001). *Poza kulturą*. Tłum. E. Goździak. Wydawnictwo Naukowe PWN.

Hall, P.A. (1986). *Governing the Economy: The Politics of State Intervention in Britain and France*. Oxford University Press.

Harari, Y.N. (2018). *21 lekcji na XXI wiek*. Tłum. M. Romanek. Wydawnictwo Literackie.

Haskel, J., Westlake, S. (2018). *Capitalism without Capital. The Rise of the Intangible Economy*. Princeton University Press.

Hausner, J., Marody, M. (2001). *Polski talk-show: dialog społeczny a integracja europejska*. Fundacja Friedricha Eberta–Małopolska Szkoła Administracji Publicznej AE w Krakowie.

Hausner, J., Mazur, S. (red.), (2015). *Państwo i My. Osiem grzechów głównych Rzeczypospolitej*. Fundacja Gospodarki i Administracji Publicznej.

Hawkins, B.R., Parkhurst, J. (2016). The 'good governance' of evidence in health policy. *Evidence and Policy*, 12(4), 575–592. Advance online publication. <https://doi.org/10.1332/174426415X14430058455412>.

Hay, C. (2006). Globalization and public policy. W: M. Moran, M. Rein, R.E. Goodin (red.), *The Oxford Handbook of Public Policy* (s. 587–604). Oxford University Press.

Haynes, A. (2020). Enter E-estonia: digital health. <https://e-estonia.com/enter-e-estonia-digitalhealth/>.

Health Consumer Powerhouse. (2019). *Euro Health Consumer Index 2018*. <https://healthpowerhouse.com/publications/>.

Heller, P. (2021, 12 września). Digitalisierung im Gesundheitsdienst. Wer geht zuerst: das Fax – oder die Pandemie. *Deutschland Funk*. <https://www.deutschlandfunk.de/digitalisierung-im-gesundheitsdienst-wer-geht-zuerst-das-100.html>.

Helmholtz Zentrum Dresden Rossendorf. (2021). HZDR unterstützt Gesundheitsämter mit Online-Schulungen. <https://www.hzdr.de/db/Cms?pOid=63335&pNid=0&pLang=de>.

- Henwood, F., Marent, B. (2019). Understanding digital health: Productive tensions at the intersection of sociology of health and science and technology studies. *Sociology of Health & Illness*, 41(S1), 1–15. <https://doi.org/10.1111/1467-9566.12898>.
- Hey, T., Tansley, S., Tolle, K. (2009). Jim Grey on eScience: A transformed scientific method. W: T. Hey, S. Tansley, K. Tolle (red.), *The Fourth Paradigm: Data-Intensive Scientific Discovery* (s. xvii–xxxi). Microsoft Research.
- Hill, M. (2013). *The Public Policy Process*. Sixth Edition. Routledge.
- Hine, C.M. (2015). Mixed methods and multimodal research and internet technologies. W: S. Hesse-Biber, R. Burke Johnson (red.), *The Oxford Handbook of Multimethod and Mixed Methods Research Inquiry* (s. 503–521). Oxford University.
- Hitzler, R., Honer, A., Maeder, C. (1994). *Expertenwissen. Die institutionalisierte. Kompetenz zur Konstruktion von Wirklichkeit*. Westdeutscher Verlag.
- Hoeyer, K. (2019). Data as promise: Reconfiguring Danish public health through personalized medicine. *Social Studies of Science*, 49(4), 531–555. <https://doi.org/10.1177/0306312719858697>.
- Hoeyer, K., Bauer, S., Pickersgill, M. (2019). Datafication and accountability in public health: Introduction to a special issue. *Social Studies of Science*, 49(4), 459–475. <https://doi.org/10.1177/0306312719860202>.
- Hoffmann, R. (2013). *Stasi-Kinder. Aufwachsen im Überwachungsstaat*. Ullstein Verlag.
- Hofmann, K. (2021, 30 czerwca). Alles klar für die vierte Welle?-Gesundheitsämter: Viel passiert ist nicht. Zdf.de. <https://www.zdf.de/nachrichten/politik/corona-gesundheitsamt-delta-sormas-vierte-welle-100.html>.
- Hofstede Insights. (b.d.). Country comparison tool. <https://www.hofstede-insights.com/country-comparison/estonia,germany,poland/>.
- HOIA. (b.d.). <https://hoia.me/en/>.
- Hollanders, H., Rantcheva, A. (2021). European innovation scoreboard 2021. https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/statistics/performance-indicators/european-innovation-scoreboard_en#what-is-the-eis.
- Holsämed. (2021, 7 maja). Bilans zdrowia dziecka – co sprawdza i dlaczego jest taki ważny? <https://holsamed.pl/bilans-zdrowia-dziecka-co-sprawdza-i-dlaczego-jest-taki-wazny/>.
- Holton, R.J. (2011). *Globalization and the Nation-State*. Palgrave Macmillan.
- Hood, C. (2006). The tools of government in the information age. W: M. Moran, M. Rein, R.E. Goodin (red.), *The Oxford Handbook of Public Policy* (s. 469–481). Oxford University Press.
- Hood, L. (2013). Systems biology and p4 medicine: Past, present, and future. *Rambam Maimonides Med J*, 4(2): e0012. 10.5041/RMMJ.10112.
- Howlett, M., Cashore, B. (2014). Conceptualizing public policy. W: I. Engeli, C.R. Allison (red.), *Comparative Policy Studies*. (s. 17–33). Palgrave Macmillan.
- Huber, M. i in. (2011). How should we define health? *BMJ*, 343, 235–237.

- Ibrahim, S.A., Charlson, M.E., Neill, D.B. (2020). Big Data analytics and the struggle for equity in health care: The promise and perils. *Health Equity*, 4(1), 99–101. <https://doi.org/10.1089/hecq.2019.0112>.
- Ilves, T. H. (1999, 14 grudnia). Estonia as a Nordic Country: Speech by Toomas Hendrik. <https://www.americanrhetoric.com/speeches/toomasilvesestonianordiccountry.htm>.
- Institute of Medicine. (2004). *Health Literacy: A Prescription to End Confusion*. The National Academies Press.
- Instytut Badań Edukacyjnych (2022, 27 czerwca). SEPIS z prestiżową nagrodą Organizacji Narodów Zjednoczonych. <https://www.ibe.edu.pl/index.php/pl/aktualnosci/1674-sepis-z-prestizowanagroda-organizacji-narodow-zjednoczonych>.
- International Telecommunication Union. (2021). Global Cybersecurity Index 2021: Measuring commitment to cybersecurity. <https://www.itu.int/en/ITU-D/Cybersecurity/Pages/global-cybersecurity-index.aspx>.
- International Trade Administration. (2021, 16 listopada). Information and communications technology. <https://www.trade.gov/country-commercial-guides/germany-information-andcommunications-technology-ict#:~:text=Germany%20has%20one%20of%20the,1.03%20million%20employees%20in%202021>.
- Jackson, G. (2010). Actors and Institutions. W: G. Morgan i in. (red.), *The Oxford Handbook of Comparative Institutional Analysis* (s. 63–86). Oxford University Press.
- Jacoby, W., Meunier, S. (2010). Europe and the management of globalization. *Journal of European Public Policy*, 17(3), 299–317. <https://doi.org/10.1080/13501761003662107>.
- Jadad, A.R., O’Grady L. (2008). How should health be defined? *BMJ*, 337, a2900. <https://doi.org/10.1136/bmj.a2900>.
- Janka, T., Szymczak-Favoreto, M. (2018). Kompetencje kierowników projektów jako kluczowy element dla innowacyjnej realizacji przedsięwzięć w administracji publicznej. *Studium przypadku. Przedsiębiorstwo & Finanse*, 2, 87–100.
- Jäschke, T. (2016). Vorwort. W: T. Jäschke (red.), *Datenschutz im Gesundheitswesen. Grundlage. Konzepte. Umsetzung* (s. vii–viii). Medizinisch Wissenschaftliche Verlagsgesellschaft.
- Jaworzyńska, M. (2010). System opieki zdrowotnej w Niemczech. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio H. Oeconomia*, 44(2), 995–1007.
- Jemieliński, D. (2012). Wprowadzenie. Różnorodność metod i narzędzi w badaniach jakościowych. W: D. Jemieliński, *Badania jakościowe. Metody i narzędzia* (s. ix–xvii). Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Jemieliński, D. (2019). *Socjologia internetu*. Scholar.
- Jin, X. i in. (2015). Significance and Challenges of Big Data Research. *Big Data Research*, 2, 59–64. <https://doi.org/10.1016/j.bdr.2015.01.006>.
- Juszczak, G., Bogusławski, S., Wojtyński, B. (2020). Diagnoza systemowa i plan odbudowy zdrowotnej – redefinicja systemu profilaktyki i leczenia chorób Polaków. Wnioski z raportu. W: B. Wojtyński, P. Goryński (red.), *Sytuacja zdrowotna ludności Polski i jej uwarunkowania* (s. 43–46). Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny.

- Kaiser, B. (2019). Dyktatura danych. Kulisy działania Cambridge Analytica: Jak big data, Trump i Facebook zniszczyły demokrację i dlaczego może się to powtórzyć. Tłum. P. Cieślak. HarperCollins Polska.
- Kampmeijer, R. i in. (2016). The use of e-health and m-health tools in health promotion and primary prevention among older adults. *BMC Health Service Research*, 16 (Suppl 5), 468–479.
- Kancelaria Prezesa Rady Ministrów. (2021). Sprawozdanie Szefa Służby Cywilnej o stanie służby cywilnej i o realizacji zadań tej służby w 2020 roku. <https://www.gov.pl/web/sluzbacywilna/sprawozdanie-szefa-sluzby-cywilnej-za-2020-rok-przyjete-przez-premiera>.
- Karvonen, S., Kestilä, L.M., Mäki-Opas, T.E. (2018). Who Needs the Sociology of Health and Illness? A New Agenda for Responsive and Interdisciplinary Sociology of Health and Medicine. *Frontiers in Sociology*, 3, 1–5. <https://doi.org/10.3389/fsoc.2018.00004>.
- Kattel, R., Mergel, I. (2019). Estonia's digital transformation. Mission mistique and the hiding hand. W: M.E. Compton, P. T'Hart (red.), *Great Policy Successes* (s. 143–160). Oxford University Press.
- Kaufmann, M. (2016). Vorwort. W: D. Fasel, A. Meier (red.), *Big Data: Grundlagen, Systeme und Nutzungspotenziale* (s. v–vi). Springer Vieweg.
- Kaźmierczyk, P., Radzikowska, M. (2021, 23 czerwca). Zmiany w e-zdrowiu – od 1 lipca raportowanie zdarzeń medycznych i wymiana danych z ED. Dzp.pl. <https://www.dzp.pl/blog/pharma/zmiany-w-e-zdrowiu-od-1-lipca-raportowanie-zdarzen-medycznych-i-wymianadanych-z-ed/>.
- Kędzierski, M. (2018, 15 kwietnia). Nie stać nas na tanie państwo. Słabo wynagradzani urzędnicy i ministrowie to droga do republiki bananowej. Rzeczpospolita. <https://www.rp.pl/plus-minus/art9840321-nie-stac-nas-na-tanie-panstwo-slabo-wynagradzani-urzednicy-i-ministrowie-to-droga-do-republiki-bananowej>.
- Kędzierski, M., Oramus, M. (2021). Sanepid w ogniu. Ewolucja funkcjonowania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w czasie pandemii Covid-19. Przegląd rozwiązań międzynarodowych wraz ze studium przypadku na przykładzie Polski. Małopolska Szkoła Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie.
- Kela. (2020, 1 czerwca). Estonian citizens can now purchase medicines in Finland with an e-prescription issued in their own country. <https://www.kela.fi/web/en/-/estonian-citizens-can-now-purchase-medicines-in-finland-with-an-e-prescription-issued-in-their-own-country>.
- Kerikmäe, T., Ramiro Troitiño, D., Shumilo, O. (2019). An idol or an ideal? A case study of Estonian e-governance: Public perceptions, myths and misbeliefs. *Acta Baltica Historiae et Philosophiae Scientiarum*, 7(1), 71–80. <https://doi.org/10.11590/abhps.2019.1.05>.
- Kickbusch, I. (2007). Responding to the health society: Editorial. *Health Promotion International*, 22(2), 89–91. <https://doi.org/10.1093/heapro/dam014>.
- Kickbusch, I., Gleicher, D., World Health Organization. (2012). Governance for health for the 21st century. World Health Organization, Regional Office for Europe. <https://www.euro.who.int/en/publications/abstracts/governance-for-health-in-the-21st-century>.
- Kickbusch, I., Maag, D. (2008). Health Literacy. W: K. Heggenhougen, S. Quah (red.), *International Encyclopedia of Public Health*, t. 3 (s. 204–211). Academic Press.

Kickert, W. (2005). Distinctiveness in the study of public management in Europe: A historical-- institutional analysis of France, Germany and Italy. *Public Management Review: an International Journal of Research and Theory*, 7(4), 537–563. <https://doi.org/10.1080/14719030500362470>.

Kielar, M., Jakubowski, S., Kukla, M. (2020, 20 stycznia). Cyfrowe zdrowie jako metoda nowoczesnego leczenia pacjentów. Instytut Zdrowia Publicznego. <https://izp.wnz.cm.uj.edu.pl/pl/blog/cyfrowe-zdrowie-jako-metoda-nowoczesnego-leczenia-pacjentow/>.

Kim, S., Weiß, R. (2020, 27 stycznia). E-government: What Can Cambodia learn from e-Estonia? KAS.de. <https://www.kas.de/en/web/kambodscha/single-title/-/content/e-government-what-can-cambodia-learn-from-e-estonia>.

Kitchin, R. (2014a). *The Data Revolution: Big Data, Open Data, Data Infrastructures & Their Consequences*. Sage.

Kitchin, R. (2014b). Big Data, new epistemologies and paradigm shifts. *Big Data & Society*, April–June, 1–12. <https://doi.org/10.1177/2053951714528481>.

Klein, R., Marmor, T.R. (2006). Reflections on policy analysis: putting it together again. W: M. Moran, M. Rein, R.E. Goodin (red.), *The Oxford Handbook of Public Policy* (s. 892–912). Oxford University Press.

Klepacz, H., Niedźwiedziński, M. (2018). Ewolucja podejścia do realizacji projektów ICT w polskiej służbie zdrowia? *Roczniki Kolegium Analiz Ekonomicznych*, 52, 83–93.

Klievink, B. i in. (2017). Big data in the public sector: Uncertainties and readiness. *Inf Syst Front*, 19, 267–283. <https://doi.org/10.1007/s10796-016-9686-2>.

Klinger, K., Otto, P. (2021, 20 września). Niepokojące statystyki nadmiarowych zgonów. Część pacjentów zmarła, nie otrzymawszy odpowiedniej pomocy. *Gazetaprawna.pl*. <https://serwisy.gazetaprawna.pl/zdrowie/artykuly/8249274,nfz-statystyki-nadmiarowych-zgonow-mzccovid-19-koronawirus.html>.

Klößner, J. (2021a, 21 grudnia). E-Rezept wird auf unbestimmte Zeit verschoben. *Handelsblatt.com*. <https://www.handelsblatt.com/politik/deutschland/gesundheitspolitik-e-rezept-wird-auf-unbestimmte-zeit-verschoben/27915272.html?ticket=ST-11246039-pg0SizpDOtFyg-PERXQ2n-cas01.example.org>.

Klößner, J. (2021b, 8 kwietnia). Gesundheitsämter: 14 Prozent verzichten auf Software für Kontaktnachverfolg. *Handelsblatt.com*. <https://www.handelsblatt.com/politik/deutschland/sormas-gesundheitsaemter-14-prozent-verzichten-auf-software-fuer-kontaktnachverfolgung/27073996.html?ticket=ST-1260448-aOzleYhAnK6Njcpmrx77-ap3>.

Klößner, J. (2021c, 3 lutego). Umfrage: Kassen haben bislang rund 3700 „Apps auf Rezept“ erstattet. *Handelsblatt.com*. <https://www.handelsblatt.com/inside/digital-health/drei-monatenach-start-umfrage-kassen-haben-bislang-rund-3700-apps-auf-rezept-erstattet-/26881328.html?ticket=ST-11089478-lrOuApeC5KTeGHENwrKm-cas01.example.org>.

Kłosińska, K. (2016). Czy cyfryzacja to digitalizacja? *Poradnik Językowy*, 1(730), 78–85. http://www.poradnikjezykowy.uw.edu.pl/wydania/poradnik_jezykowy.730.2016.01.pdf.

Klous, S., Wielaard, N. (2016). *We are Big Data: The Future of the Information Society*. Atlantis Press.

Komisja Europejska. (2012). Twoje uprawnienia do zabezpieczenia społecznego w Estonii. https://ec.europa.eu/employment_social/empl_portal/SSRinEU/Your%20social%20security%20rights%20in%20Estonia_pl.pdf.

Komisja Europejska. (2020, 11 listopada). Tworzenie Europejskiej Unii Zdrowotnej: Większa gotowość i reagowanie na sytuacje kryzysowe w Europie.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/ip_20_2041.

Komisja Europejska. (b.d., a). Europejska Unia Zdrowotna. https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/european-health-union_pl.

Komisja Europejska. (b.d., b). Europejska przestrzeń danych dotyczących zdrowia.

https://health.ec.europa.eu/ehealth-digital-health-and-care/european-health-data-space_pl.

Komisja Europejska. (b.d., c). Public health. Informacje ogólne. https://ec.europa.eu/health/ehealth-digital-health-and-care/overview_pl.

Konecki, K.T. (2016). O socjologii jakościowej. Roczniki Nauk Społecznych, 8(44), 7–34.

<https://doi.org/10.18290/rns.2016.44.4-1>.

Konecki, K.T. (2012). Wprowadzenie do słownika socjologii jakościowej. W: K.T. Konecki, P. Chomczyński (red.), Słownik socjologii jakościowej (s. 9–11). Difin.

König, K. (1991). Formalisierung und Informalisierung im Regierungszentrum. W: H.-H. Hartwich, G. Wewer (red.), Regieren in der Bundesrepublik—Formale und informale Komponenten des Regierens (s. 203–220). Leske + Budrich.

Konkret24. (2022, 17 marca). Nadmiarowe zgony w Europie: W styczniu Polska wciąż w niechlubnej czołówce. TVN24.pl. <https://konkret24.tvn24.pl/zdrowie,110/nadmiarowe-zgony-weuropie-w-styczniu-polska-wciaz-w-niechlubnej-czolowce,1099636.html>.

Konttila, J. i in. (2019). Healthcare professionals' competence in digitalisation: A systematic review. J Clin Nurs. 28(5–6), 745–761. <https://doi.org/10.1111/jocn.14710>.

Köörna, A.A. (2022). Estonia. Britannica. <https://www.britannica.com/place/Estonia>.

Kotter, J.P. (2015). ACCELERATE. Strategische Herausforderungen schnell, agil und kreativ begegnen. Verlag Vahlen.

Kowalczyk, M. (2019). Cyfrowe państwo. Uwarunkowania i perspektywy. Wydawnictwo Naukowe PWN.

Kowalska, K. (2022, 6 lipca). Wchodzi rejestr ciąży. Na razie nieobowiązkowo. TVN24.pl.

<https://tvn24.pl/polska/wchodzi-rejestr-ciaz-kiedy-rejestrowanie-ciazy-u-lekarza-bedzieobowiazkowe-5776574>.

Kowalska-Bobko, I. (2017). Decentralizacja a systemy zdrowotne. W poszukiwaniu rozwiązań sprzyjających zdrowiu. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Kowalska-Bobko, I. i in. (2020). Krzyżujące się kompetencje (skill mix) w zawodach medycznych i okołomedycznych. Medycyna Pracy, 71(3), 337–352.

Kowalska-Bobko, I. i in. (2021). Raport. Deficyty w kompetencjach kadr zarządzających w placówkach medycznych, z uwzględnieniem nowych zadań związanych z epidemią COVID-19 wraz z rekomendacjami. PARP Grupa PFR, Sektorowa Rada ds. Kompetencji – Opieka Zdrowotna i Pomoc Społeczna. <http://rada.pracodawcyrp.pl/2021/05/20/raport-deficyty-w-kompetencjach-kadzarzadzajacych-w-placowkach-medycznych-z-uwzlednieniem-nowych-zadan-zwiazanychz-epidemia-covid-19-wraz-z-rekomendacjami/>.

Krzynówek-Arndt, A. (2018). Państwo prawa w klasycznej tradycji zachodniej i późnej nowoczesności w kontekście sporów wokół klauzuli demokratycznego państwa prawnego. *Przegląd Sejmowy*, 3(146), 79–102.

Krzysztosek, A. (2021, 21 stycznia). Estonia z nową koalicją. Kim jest Kaja Kallas, pierwsza kobieta-premier w historii kraju? Euroactiv.pl. <https://www.euractiv.pl/section/demokracja/news/estonia-koalicja-rzadzaca-rzad-kallas-premier-ratas/>.

Kubisa, J. (2014). Bunt białych czepków. Analiza działalności związkowej pielęgniarek i położnych. *Scholar*.

Kudła, M. (2020, 6 września). Hasło „zostań w domu” nie dotyczy chorych na nowotwory. TVN24.pl. <https://fakty.tvn24.pl/fakty-po-poludniu,96/koronawirus-a-nowotwory-pandemiaopoznia-wykrywanie-nowotworow,1029148.html>.

Kukke, A. i in. (2020). Mobility analysis. Statistics Estonia. <https://www.stat.ee/en/find-statistics/experimental-statistics/mobility-analysis>.

Kulisiewicz, T. (2016). Ponowne wykorzystanie informacji publicznej – korzyści, bariery, wyzwania. *Roczniki Kolegium Analiz Ekonomicznych*, 42, 83–96.

Kvale, S. (red.) (2010). *Prowadzenie wywiadów*. Tłum. A. Dziuban. Wydawnictwo Naukowe PWN.

Kwiatkowska, E.M. (2022). Cyfryzacja ochrony zdrowia a konieczność wprowadzania nowych rozwiązań prawnych. *Krytyka Prawa*, 14(1), 154–170.

Laar, M. (2010, 24 marca). Interview with Stephen J. Dubner Freakonomics Radio podcast.

Lacina, L. (2020, 20 marca). WHO launches COVID-19 health alert service with Facebook and WhatsApp – updates from Friday’s WHO briefing. <https://www.weforum.org/agenda/2020/03/whatsapp-facebook-health-service-coronavirus-fridays-who-briefing/>.

Lagerspetz, M., Rikmann, E. (2009). Ethics and Public Good in a Transforming State: A Study of Estonian Civil Servants. *Scandinavian Political Studies*, 32(4), 402–421. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9477.2009.00236.x>.

Lahelma, E. (2001). Health and social stratification. W: W. Cockerham (red.), *The Blackwell Companion to Medical Sociology* (s. 64–93). Blackwell.

Larsson, A., Teigland, R. (2020). An introduction to digital welfare: A way forward? W: A. Larsson, R. Teigland (red.), *Digital Transformation and Public Services: Societal Impacts in Sweden and Beyond* (s. 1–11). Routledge.

Lazer, D. i in. (2014). The parable of Google FLU: Traps in Big Data analysis. *Science*, 343(6176), 1203–1205. <https://doi.org/10.1126/science.1248506>.

Lazer, D., Radford, J. (2017). Data ex machina: Introduction to Big Data. *Annual Review of Sociology*, 2017(43), 19–39.

Lentferink, A.J. i in. (2017). Key Components in eHealth Interventions Combining Self-Tracking and Persuasive eCoaching to Promote a Healthier Lifestyle: A Scoping Review. *J Med Internet Res*, 19(8): e277. <https://doi.org/10.2196/jmir.7288>.

Lenz, S. (2021). 'More like a support tool': Ambivalences around digital health from medical developers' perspective. *Big Data & Society*, 8(1). <https://doi.org/10.1177/2053951721996733>.

- Leonardi, F. (2018). The definition of health: Towards new perspectives. *International Journal of Health Services*, 48(4), 735–748. <https://doi.org/10.1177/0020731418782653>.
- Leviäkangas, P. (2016). Digitalisation of Finland's transport sector. *Technology in Society*, 47, 1–15. <https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2016.07.001>.
- Lichfield, G. (2020, 17 marca). We're not going back to normal. *MIT Technology Review*. <https://www.technologyreview.com/s/615370/coronavirus-pandemic-social-distancing-18-months/>.
- Lieven, A. (1993). *The Baltic Revolution: Estonia, Latvia, Lithuania and the Path to Independence*. Yale University Press.
- Lindeman, D. (2011). *mHealth Technologies: Applications to Benefit Older Adults*. Center for Technology and Aging. http://www.techandaging.org/mHealth_Position_Paper_Discussion_Draft.pdf.
- Lindgren, I. i in. (2019). Close encounters of the digital kind: A research agenda for the digitalization of public services. *Government Information Quarterly*, 36(3), 427–436.
- Löfgren, K., Webster, C.W.R. (2020). The value of Big Data in government: The case of 'smart cities'. *Big Data & Society*, 7(1), 1–14. <https://doi.org/10.1177/2053951720912775>.
- Ludewig, G. i in. (2021). Digitale Gesundheitsanwendungen: Gesetzliche Einführung patientenzentrierter digitaler Innovationen. *Gesundheitsversorgung. Bundesgesundheitsbl*, 64, 1198–1206. <https://doi.org/10.1007/s00103-021-03407-9>.
- Luca App. (2022). Luca. <https://www.luca-app.de/>.
- Luo, Y. i in. (2011). Ecological forecasting and data assimilation in a data-rich era. *Ecological Applications*, 21(5), 1429–1442. <https://doi.org/10.1890/09-1275.1>.
- Lupton, D. (2013). The digitally engaged patient: Self-monitoring and self-help in the digital health era. *Social Theory & Health*, 11(3), 256–270. <https://doi.org/10.1057/sth.2013.10>.
- Lupton, D. (2014). The commodification of patient opinion: The digital patient experience economy in the age of big data. *Sociology of Health & Illness*, 36(6), 856–869. <https://doi.org/10.1111/1467-9566.12109>.
- Lupton, D. (2015a). Health promotion in the digital era: A critical commentary. *Health Promotion International*, 30(1), 174–183. <https://doi.org/10.1093/heapro/dau091>.
- Lupton, D. (2015b). *Digital Sociology*. Routledge.
- Lupton, D. (2016a). *The quantified self: A sociology of self-tracking*. Polity.
- Lupton, D. (2016b). The diverse domains of quantified selves: Self-tracking modes and dataveillance. *Economy and Society*, 45(1), 101–122. <https://doi.org/10.1080/03085147.2016.1143726>.
- Lupton, D. (2018). *Digital health: Critical and cross-disciplinary perspectives*. Routledge.
- Lutes, T. (2015). *Data-driven government. Challenges and a path forward*. IBM. https://sandrc.s3.amazonaws.com/s3fs-public/private/IBM_Data-driven_Government_Challenges_WP.pdf.
- Lynch, J.W., Kaplan, G.A., Salonen, J.T. (1997). Why do poor people behave poorly? Variation in adult health behavior and psychosocial characteristics by stages of socioeconomic lifecourse. *Social Science and Medicine*, 44, 809–819.

Łaska-Formejster, A., Synowiec-Piłat, M. (2021). Codziennosc zdrowotna podczas pandemii COVID-19. Perspektywa spoleczna. Władza Sądzenia, 21, 6–7.

Maciąg, R. (2012). Spoleczna konstrukcja dokumentów i danych urzędowych. Dane medyczne. Przegląd Socjologiczny, 61(1), 179–200.

Maciejewski, M. (2017). To do more, better, faster and more cheaply: Using big data in public administration. International Review of Administrative Sciences, 83(1 suppl), 120–135.
<https://doi.org/10.1177/0020852316640058>.

Mahmood, M. (2019). Does Digital Transformation of Government Lead to Enhanced Citizens' Trust and Confidence in Government? Springer Nature Switzerland AG.

Mahoney, J. (2010). Colonialism and Postcolonial Development: Spanish America in Comparative Perspective. Cambridge University Press.

Mahoney, J., Thelen, K. (2010). A Theory of Gradual Institutional Change. W: J. Mahoney, K. Thelen (red.), Explaining Institutional Change: Ambiguity, Agency, and Power (s. 1–37). Cambridge University Press.

Majewska, M., Markowski, J. (2023, 2 maja). Opieka koordynowana przyszłością ochrony zdrowia w Polsce [Wywiad]. Pulsmedycyny.pl. <https://pulsmedycyny.pl/opieka-koordynowanaprzyszloscia-ochrony-zdrowia-w-polsce-wywiad-1184264>.

Makarewicz, N. (2021, 27 stycznia). Prawo aborcyjne zaostrome. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego opublikowany w Dzienniku Ustaw. RMF24.pl. https://www.rmf24.pl/raporty/raport-strajk-kobiet/news-prawo-aborcyjne-zaostrome-wyrok-trybunalu-konstytucyjnego-o-nld,5013263#crp_state=1.

Makenbach, J.P. (2006). Health Inequalities: Europe in Profile: An independent expert report EU. http://ec.europa.eu/health/ph_determinants/socio_economics/documents/ev_060302_rd06_en.pdf.

Malenda, M. (2022, 31 maja). Nie ma refundacji usług cyfrowych w zdrowiu, więc polskie firmy medtech uciekają do Niemiec. Wywiad z twórcą medycznego start-upu. 300gospodarka.pl. <https://300gospodarka.pl/wywiady/refundacji-cyfrowych-uslug-w-zdrowiu-wywiadz-tworca-medycznego-start-upu>.

Manovich, L. (2011). Trending: the promises and the challenges of big social data. W: M.K. Gold (red.), Debates in the Digital Humanities. The University of Minnesota Press.
http://www.manovich.net/DOCS/Manovich_trending_paper.pdf.

Manwell, L. i in. (2015). What is mental health? Evidence towards a new definition from a mixed methods multidisciplinary international survey. BMJ Open. <https://doi.org/10.1136/bmjopen-2014-007079>.

Männiste, M. (2021). Estonia. W: N. Appelman i in. (red.), Automating COVID Responses: The Impact of Automated Decision-Making on the COVID-19 Pandemic: Tracing The Tracers 2021 report. AW AlgorithmWatch gmbH. <https://algorithmwatch.org/en/wp-content/uploads/2021/12/Tracing-The-Tracers-2021-report-AlgorithmWatch.pdf>.

Mapy Potrzeb Zdrowotnych. (b.d.). Kadry medyczne. <https://basiw.mz.gov.pl/mapy-informacje/mapa-2022-2026/analizy/kadry-medyczne/kadry-medyczne/>.

- Marczewska, M. (2016). Teoria neoinstytucjonalna. W: K. Klincewicz (red.), Zarządzanie, organizacje i organizowanie – przegląd perspektyw teoretycznych (s. 186–194). Wydawnictwo Naukowe Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego.
- Markoff, J. (2009, 14 grudnia). A deluge of data shapes a new era in computing. The New York Times. <https://www.nytimes.com/2009/12/15/science/15books.html>.
- Marks, D.F. i in. (2000). Health Psychology: Theory, Research and Practice. Sage.
- Marr, B. (2016). Big Data in Practice: How 45 Successful Companies Used Big Data Analytics to Deliver Extraordinary Results. Wiley.
- Marres, N. (2017). Digital Sociology: The Reinvention of Social Research. Polity Press.
- Marvasti, A.B. (2004). Qualitative Research in Sociology. Sage.
- Mathieu, E. i in. (2021). A global database of COVID-19 vaccinations. Nat Hum Behave. <https://ourworldindata.org/covid-vaccinations>.
- Maybaum, T. (2018). Bundesgesundheitsministerium: Spahn will Digitalisierung zu einem gesundheitspolitischen Schwerpunkt machen. Dtsch Arztebl, 115(12), 508–443.
- Mayer-Schönberger, V. (2016). Foreword. W: S. Klous, N. Wielaard (red.), We are Big Data: The Future of the Information Society. Atlantis Press.
- Mayer-Schönberger, V., Cukier, K. (2013). Big Data: A Revolution that Will Transform how We Live, Work, and Think. Houghton Mifflin Harcourt Publishing Company.
- McFarland, D.A., Lewis, K., Goldberg, A. (2015). Sociology in the era of Big Data: The ascent of forensic social science. The American Sociologist, 47(1), 12–35. <https://doi.org/10.1007/s12108-015-9291-8>.
- McKinsey Global Institute. (2011). Big Data: The next frontier for innovation, competition, and productivity. Business, Computer Science, Economics. <https://www.semanticscholar.org/paper/Big-data%3A-The-next-frontier-for-innovation%2C-and-Manyika/91b63db746becca15090963a8990dfe2b5103799>.
- McKinsey & Co. (2020). Report. eHealth Monitor 2020. Deutschlands Weg in die digitale Gesundheitsversorgung – Status quo und Perspektiven. <https://www.mckinsey.de/~media/mckinsey/locations/europe%20and%20middle%20east/deutschland/news/presse/2020/2020-11-12%20ehealth%20monitor/ehealth%20monitor%202020.pdf>.
- Medfinance. (2020, 17 września). Cyfryzacja polskiej służby zdrowia – gdzie jesteśmy i dokąd zmierzamy? <https://www.medfinance.pl/cyfryzacja-polskiej-sluzby-zdrowia-gdzie-jestesmy-idokad-zmierzamy>.
- Medicum. (2017). E-consultation and a digital referral. <https://www.medicum.ee/en/uncategorized/en/e-konsultatsioon-ja-digisaatekiril/>.
- Mergel, I., Edelman, N., Haug, N. (2019). Defining digital transformation: Results from expert interviews. Government Information Quarterly, 36(4).
- Metsallik, J. i in. (2018). Ten years of the e-health system in Estonia. <http://ceur-ws.org/Vol-2336/>.
- Meuser, M., Nagel, U. (2002). ExpertInneninterviews – vielfach erprobt, wenig bedacht. Ein Beitrag zur qualitativen Methodendiskussion. W: A. Bogner, B. Littig, W. Menz (red.), Das Experteninterview. Theorie, Methode, Anwendung (s. 71–95). Leske & Budrich.

Meuser, M., Nagel, U. (2009). The expert interview and changes in knowledge production. W: A. Bogner, B. Littig, W. Menz (red.), *Interviewing Experts* (s. 17–42). Palgrave Macmillan.

Michalak, B., Karlińska, M., Glinkowski, W. (2016). Potencjał nowych usług e-zdrowia dla mieszkańców inteligentnych miast w świetle aktualnej sytuacji prawnej. *Roczniki Kolegium Analiz Ekonomicznych/Szkoła Główna Handlowa*, 42, 299–311.

Mierzejewski, P. (2021, 14 stycznia). Uroczyste wręczenie nagrody im. Pawła Włodkowica Michałowi Rogalskiemu – relacja i zdjęcia. <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/michal-rogalski-uroczystoscwreczenia-nagrody-rpo-im-pawla-wlodkowica>.

Mills, C.W. (1959). *The Sociological Imagination*. Oxford University Press.

Mills, C.W. (2007). *Wyobrażenia socjologiczne*. Tłum. M. Bucholc. Wydawnictwo Naukowe PWN.

Ministerstwo Cyfryzacji. (2016, 29 lutego). „Największą barierą dla innowacyjności jest silosowość zarządzania innowacją” – minister Anna Streżyńska na VIII Forum Gospodarczym TIME. <http://archiwum.mc.gov.pl/aktualnosci/najwieksza-bariera-dla-innowacyjnosci-jest-silosowosczarzadzania-innowacja-minister>.

Ministerstwo Zdrowia. (2021a). *Zdrowa Przyszłość: Ramy Strategiczne Rozwoju Systemu Ochrony Zdrowia na lata 2021–2027, z perspektywą do 2030 r.* <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12348352/katalog/12798638#12798638>.

Ministerstwo Zdrowia. (2021b, 1 września). Mapa potrzeb zdrowotnych w nowej formule opublikowana! <http://mpz.mz.gov.pl/2021/09/01/mapa-potrzeb-zdrowotnych-w-nowej-formuleopublikowana/>.

Ministerstwo Zdrowia. (2022, 29 czerwca). Raport zakażeń koronawirusem (SARS-CoV-2). <https://www.gov.pl/web/koronawirus/wykaz-zarazen-koronawirusem-sars-cov-2>.

Ministerstwo Zdrowia. (b.d., a). Adam Niedzielski, Minister Zdrowia. <https://www.gov.pl/web/zdrowie/adam-niedzielski>.

Ministerstwo Zdrowia. (b.d., b). NPZ 2021–2025. <https://www.gov.pl/web/zdrowie/npz-2021-2025>.

Ministerstwo Zdrowia (b.d., c). Przyspieszenie procesów transformacji cyfrowej ochrony zdrowia poprzez dalszy rozwój usług cyfrowych w ochronie zdrowia. <https://www.gov.pl/web/zdrowie/przyspieszenie-procesow-transformacji-cyfrowej-ochrony-zdrowia-poprzez-dalszy-rozwojuslug-cyfrowych-w-ochronie-zdrowia>.

Ministerstwo Zdrowia, Narodowy Fundusz Zdrowia. (b.d.). Internetowe Konto Pacjenta. <https://pacjent.gov.pl/internetowe-konto-pacjenta>.

Ministry of Finance. (2018). *Public Sector Modernisation of Estonia*. https://www.rahandusministeerium.ee/sites/default/files/riigsektor_inglise_keeles_loplik.pdf.

Ministry of Social Affairs. (b.d.). Introduction to the Ministry and our structure. <https://www.sm.ee/en/ministry-and-contacts/organization-and-contacts/introduction-ministry-andour-structure>.

Mitchell, I. (2018). *Lessons from the last century for 21st century development*. W: Bennett Institute for Public Policy (red.), *Remaking Public Policy in the 21st Century* (s. 16–19). University of Cambridge.

Mohanty, H. (2015). *Big Data: An Introduction*. W: H. Mohanty, P. Bhuyan, D. Chenthati (red.), *Big Data: A Primer* (s. 1–28). Springer.

- Moore, P., Robinson, A. (2015). The quantified self: What counts in the neoliberal workplace. *New Media & Society*. earlyview online. <https://doi.org/10.1177/1461444815604328>.
- Morey, T., Forbath, T., Schoop, A. (2015, maj). Customer data: Designing for transparency and trust. *Harvard Business Review*. <https://hbr.org/2015/05/customer-data-designingfor-transparency-and-trust>.
- Mosco, V. (2016). *To the cloud: Big data in a turbulent world*. Routledge.
- Müller, M., Böhm, K. (2009). Ausgaben und Finanzierung des Gesundheitswesens. Gesundheitsberichterstattung des Bundes Robert Koch Institut, Statistisches Bundesamt. https://www.rki.de/DE/Content/Gesundheitsmonitoring/Gesundheitsberichterstattung/GBEDownloadsT/ausgaben_finanzierung.pdf?blob=publicationFile.
- Nafus, D., Sherman, J. (2014). This one does not go up to 11: The Quantified Self movement as an alternative big data practice. *International Journal of Communication*, 8, 1785–1794.
- Narodowy Fundusz Zdrowia, Pomorski Oddział Wojewódzki w Gdańsku. (2021, 3 sierpnia). Internetowe Konto Pacjenta. <https://nfz-gdansk.pl/aktualnosci/dla-pacjenta/internetowe--konto-pacjenta/informator-o-internetowym-koncie-pacjenta,8555>.
- Neelsen, W. (2021, 21 grudnia). Pflicht für E-Rezept wird verschoben. *Tagesschau.de*. <https://www.tagesschau.de/inland/gesundheitserezept-101.html>.
- Nehra, W. (2021, 7 lipca). Testing of new e-prescription system begins in Germany. *iamexpat.de*. <https://www.iamexpat.de/expat-info/german-expat-news/testing-new-e-prescriptionsystem-begins-germany>.
- Neukirch, R. (2017, 2 lipca). Der Mann, der Angela Merkel herausfordert. *Spiegel.de*. <https://www.spiegel.de/spiegel/jens-spahn-der-cdu-politiker-der-angela-merkel-herausfordert-a-1155340.html>.
- NFZ. (2020, 25 czerwca). Centrum E-zdrowia: Polacy polubili Internetowe Konto Pacjenta i e-receptę. <http://www.nfz-warszawa.pl/dla-mediow/informacje-prasowe/centrum-e-zdrowia-polacypolubili-internetowe-konto-pacjenta-i-e-recepte,154.html>.
- Niebezpiecznik. (2021, 20 kwietnia). Wyciekły dane osobowe ponad 20 000 policjantów, strażaków, celników, pograniczników i innych. *Niebezpiecznik.pl*. <https://niebezpiecznik.pl/post/wyciek-20000-danych-policjantow-funkcjonariuszy/>.
- NIK (2018). Tworzenie Map Potrzeb Zdrowotnych. Informacja o wynikach kontroli. <https://www.nik.gov.pl/plik/id,16703,vp,19258.pdf>.
- NIK (2019). Raport: System ochrony zdrowia w Polsce – Stan obecny i pożądane kierunki. <https://www.nik.gov.pl/plik/id,20223,vp,22913.pdf>.
- Nordics.info, Aarhus University. (b.d.). How Nordic is Estonia? An overview since 1991. <https://nordics.info/show/artikel/how-nordic-is-estonia-an-overview-since-1991>.
- Norman, C.D., Skinner, H.A. (2006). eHealth literacy: essential skills for consumer health in a networked world. *J Med Internet Res*, 8(2): e9. <https://doi.org/10.2196/jmir.8.2.e9>.
- North, D.C. (1990). *Institutions, Institutional Change and Economic Performance*. Cambridge University Press.

- North, D.C. (2006). Efektywność gospodarcza w czasie. Tłum. A. Lompart. W: A. Jasińska--Kania i in. (red.), Współczesne teorie socjologiczne (s. 553–562). Scholar.
- Nost, E., Goldstein, J.E. (2021). A political ecology of data. *Nature and Space*, 5(1), 3–17.
<https://doi.org/10.1177/25148486211043503>.
- Nowak, S. (1979). System wartości społeczeństwa polskiego. *Studia Socjologiczne*, 4(75), 155–173.
- Nowakowska, K. (2022, 31 maja). Lekarze znów chcą wyjeżdżać z Polski. Rekordowa liczba zaświadczeń potrzebnych do pracy za granicą. *Gazetaprawna.pl*.
<https://serwisy.gazetaprawna.pl/zdrowie/artykuly/8429304,lekarze-praca-za-granica-liczba-zaswiadczen.html>.
- Nygren, K.G., Axelsson, K., Melin, U. (2013). Public e-services from inside: A case study on technology's influence on work conditions in a government agency. *International Journal of Public Sector Management*, 26(6), 455–468.
- Oblacińska, A. (2018). Rozwój fizyczny i samoocena masy ciała. W: J. Mazur, A. Małkowska--Szkutnik (red.), *Zdrowie uczniów w 2018 roku na tle nowego modelu badań HBSC* (s. 70–81).
<http://www.imid.med.pl/files/imid/Aktualnosci/Aktualnosci/raport%20HBSC%202018.pdf>.
- OECD. (2014). Recommendation of the Council on digital government strategies.
<https://www.oecd.org/gov/digital-government/Recommendation-digital-government-strategies.pdf>.
- OECD. (2018). Embracing innovation in government: Global trends 2018.
<https://www.oecd.org/gov/innovative-government/embracing-innovation-in-government-2018.pdf>.
- OECD. (2019a). Health for everyone? Social inequalities in health and health systems.
<https://doi.org/10.1787/3c8385d0-en>.
- OECD. (2019b). The path to becoming a data-driven public sector. <https://doi.org/10.1787/059814a7-en>.
- OECD. (2021a). The OECD Framework for digital talent and skills in the public sector.
<https://www.oecd.org/employment/the-oecd-framework-for-digital-talent-and-skills-in-the-public-sector-4e7c3f58-en.htm>.
- OECD. (2021b). Trust in government (indicator). <https://doi.org/10.1787/1de9675e-en>.
- OECD/EU. (2018). Health at a GLANCE: Europe 2018: State of health in the EU cycle.
https://doi.org/10.1787/health_glance_eur-2018-en.
- OECD, European Observatory on Health Systems and Policies. (2019). State of health in the EU: Estonia: Country health profile 2019. <http://www.oecd.org/publications/estonia-countryhealth-profile-2019-0b94102e-en.htm>.
- OECD/European Observatory on Health Systems and Policies (2021a). Germany: Country health profile 2021, state of health in the EU. <https://www.oecd.org/publications/germany-country--health-profile-2021-e4c56532-en.htm>.
- OECD/European Observatory on Health Systems and Policies. (2021b). Poland: Country health profile 2021, state of health in the EU. <https://www.oecd.org/publications/poland-country--health-profile-2021-e836525a-en.htm>.

OECD, European Observatory on Health Systems and Policies. (2021c). State of health in the EU. Estonia. Country health profile 2021. https://www.oecd-ilibrary.org/social-issues-migration-health/estonia-country-health-profile-2021_a6c1caa5-en.

Ojczyk, J. (2020, 21 grudnia). MZ: Dokumentacja medyczna jeszcze nie musi mieć formy elektronicznej. Prawo.pl. <https://www.prawo.pl/zdrowie/dokumentacja-medyczna-od-1-stycznia-2021-roku-co-elektronicznie,505362.html>.

Olejniczak, K., Ferry, M. (2008). Ewaluacja w praktyce sektora publicznego. W: B. Pietras-Goc (red.), Ewaluacja jako standard zarządzania w sektorze publicznym. Wyższa Szkoła Europejska im. ks. Józefa Tischnera.

Olesch, A. (2020, 25 września). Cyfrowa opieka zdrowotna – model niemiecki. forumezdrowia. pl. <http://forumezdrowia.pl/info/opinie/cyfrowa-opieka-zdrowotna-model-niemiecki/>.

Oliver, N. (2013, 5 września). Combating global epidemics with big mobile data. Theguardian. com. <https://www.theguardian.com/media-network/media-network-blog/2013/sep/05/combating-epidemics-big-mobile-data>.

Olk, J. (2020, 24 lipca). Ärzte rebellieren geschlossen gegen Spahns Digitalisierungspläne. Handelsblatt.com. <https://www.handelsblatt.com/politik/deutschland/gesundheitspolitikaerzte-rebellieren-geschlossen-gegen-spahns-digitalisierungsplaene/26034284.html?ticket=ST-1968223-oTz1gyqV6quAhOFmUasN-ap1>.

Organizacja Narodów Zjednoczonych. (2015). Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030. Rezolucja przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne w dniu 25 września 2015 r. <https://www.un.org.pl/agenda-2030-rezolucja>.

Ortiz-Ospina, E., Roser, M. (2020). Global Health. OurWorldInData.org. <https://ourworldindata.org/health-meta>.

Orton-Johnson, K., Prior, N. (2013). Introduction. W: K. Orton-Johnson, N. Prior (red.), Digital Sociology: Critical Perspectives (s. 1–9). Palgrave Macmillan.

Ostrowska, A. (2010). Zróżnicowania społeczne i nierówności w zdrowiu. W: W. Piątkowski (red.), Socjologia z medycyną. W kręgu myśli naukowej Magdaleny Sokołowskiej (s. 23–47). Wydawnictwo IFiS PAN.

Ostrowska, A. (2011). Psychospołeczne uwarunkowania nierówności w zdrowiu. Zdrowie Publiczne i Zarządzanie, 2(9), 55–63.

Otto, P. i in. (2017, 10 marca). Das Recht auf informationelle Selbstbestimmung. Bpb.de. <https://www.bpb.de/gesellschaft/digitales/persoenlichkeitsrechte/244837/informationelleselbstbestimmung>.

Owen, T. (2015). Disruptive Power: The Crisis of the State in the Digital Age. Oxford University Press.

Pacjent.gov.pl. (b.d., a). Internetowe Konto Pacjenta – pytania i odpowiedzi. <https://pacjent.gov.pl/internetowe-konto-pacjenta/pytania-i-odpowiedzi>.

Pacjent.gov.pl. (b.d., b). Jak zapisać się na wizytę do lekarza POZ. <https://pacjent.gov.pl/arttykul/jak-zapisac-sie-na-wizyte-do-lekarza-poz>.

- Paluszyński, W. (2016, 18 lutego). Chore e-zdrowie czyli spektakularna porażka programu za setki milionów. *Gazetaprawna.pl*. <https://serwisy.gazetaprawna.pl/zdrowie/artykuly/923480,e-zdrowie-e-recepta-informatyzacja-sluzby-zdrowia.html>.
- Pandya, R. i in. (2015). Big Data vs Traditional Data. *International Journal for Research in Applied Science and Engineering Technology*, 3(10), 192–196.
- Pantheon World. (b.d.). Politician. Andrus Ansip. https://pantheon.world/profile/person/Andrus_Ansip.
- PAP. (2022, 22 czerwca). Najlepsza cyfrowa odpowiedź na pandemię. Projekt SEPIS wyróżniony przez ONZ. <https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C1262652%2Cnajlepsza-cyfrowaodpowiedz-na-pandemie-projekt-sepis-wyrozniiony-przez-onz>.
- Park, A. (2022, 1 sierpnia). The Virus Hunters Trying to Prevent the Next Pandemic. *Time*. <https://time.com/6202044/preparing-for-next-pandemic-virus-hunters/>.
- Parkhurst, J. (2017). *The Politics of Evidence: From Evidence-Based Policy to the Good Governance of Evidence*. Routledge.
- Pasikowski, S. (2015). Czy wielkość jest niezbędna? O rozmiarze próby w badaniach jakościowych. *Przegląd Badań Edukacyjnych*, 21(2), 195–211.
- Paul, M.J., Dredze, M. (2017). *Social Monitoring for Public Health*. Morgan & Claypool Publishers.
- Pawlak, M. (2013). Organizacyjna reakcja na nowe zjawisko: Szkoły i instytucje pomocowe wobec uchodźców w Polsce po 2004 r. *IPSiR UW*.
- Pawlak, M., Srokowski, Ł. (2014). Instytucje i organizacje. Przekraczanie paradygmatów w badaniach nad organizacjami. W: M. Pawlak, Ł. Srokowski (red.), *Pomiędzy i wewnątrz: Instytucje, organizacje i ich działania* (s. 7–31). Instytut Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego.
- Pawłowski, Ł. (2020). *Druga fala prywatyzacji. Niezamierzone skutki rządów PiS*. Biblioteka Kultury Liberalnej.
- Perek-Białas, J., Woźniak, J. (2013). Strategiczne podejście do zmian demograficznych w Małopolsce. W: M. Pasowicz (red.), *Zdrowie i medycyna – wyzwania przyszłości* (s. 201–212). Krakowskie Towarzystwo Edukacyjne – Oficyna Wydawnicza AFM Medycyna Praktyczna.
- Petersen, T., Steiner, F. (2019). Megatrend-Report #01: The Bigger Picture. *Wie Globalisierung, Digitalisierung und demografischer Wandel die Welt herausfordern*. Bertelsmann Stiftung. https://www.bertelsmann-stiftung.de/fileadmin/files/BSt/Publikationen/GrauePublikationen/Megatrend_Report_1_MT_The_Bigger_Picture_2019.pdf.
- Phaneuf, A. (2020, 31 stycznia). Latest trends in medical monitoring devices and wearable health technology. *Business Insider*. <https://www.businessinsider.com/wearable-technologyhealthcare-medical-devices?IR=T>.
- Piątkowski, W., Nowakowska, L. (2012). System medyczny w Polsce wobec wyzwań XXI w. Perspektywa krytycznej socjologii zdrowia i choroby. *Przegląd Socjologiczny*, 61(2), 11–29.
- Plesner, U., Justesen, L., Glerup, C. (2018). The transformation of work in digitized public sector organizations. *Journal of Organizational Change Management*, 31(5), 1176–1190. <https://doi.org/10.1108/JOCM-06-2017-0257>.

Polityka Zdrowotna (2019, 10 grudnia). W. Maksymowicz: głównym problemem nie jest liczba lekarzy, ale ich alokacja. <https://politykazdrowotna.com/artukul/w-maksymowicz-glownymproblemem-nie-jest-liczba-lekarzy-ale-ich-alokacja/831816>.

Popławski, K. (2006, 22 stycznia). Historia Estonii do 2005 roku. Eesti.pl. <https://www.eesti.pl/historia-estonii-do-2005-roku-11826.html>.

Posselt, T. i in. (2018). Opportunities and challenges of Higher Education institutions in Europe: An analysis from a business model perspective. Higher Educ Q., 73, 100–115. <https://doi.org/10.1111/hequ.12192>.

Powell, J., Deetjen, U. (2019). Characterizing the digital health citizen: Mixed-methods studies deriving a new typology. Journal of Medical Internet Research, 21(3). <https://doi.org/10.2196/11279>.

Press, G. (2013, 9 maja). A very short story of Big Data. Forbes. <https://www.forbes.com/sites/gilpress/2013/05/09/a-very-short-history-of-big-data/#33042a4b65a1>.

Pretty, I. (2013). Big Data in the Public Sector. Capgemini. www.in.capgemini.com/media-analysts/resources/video/big-data-in-the-public-sector.

Priisalu, J., Ottis, R. (2017). Personal control of privacy and data: Estonian experience. Health Technol., 7, 441–451. <https://doi.org/10.1007/s12553-017-0195-1>.

Ptaszek, G. (2019). Edukacja medialna 3.0. Krytyczne rozumienie mediów cyfrowych w dobie Big Data i algorytmizacji. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Puschmann, C., Burgess, J. (2014). Metaphors of Big Data. International Journal of Communication, 8, 1690–1709.

Raciborski, J. (red.). (2017). Państwo w praktyce: Style działania. Nomos.

Raley, R. (2013). Dataveillance and Countervailance. W: L. Gitelman (red.), 'Raw data' is an oxymoron (s. 121–146). MIT Press.

Ranerup, A., Henriksen, H.Z. (2019). Value positions viewed through the lens of automated decision-making: The case of social services. Government Information Quarterly, 36(4). <https://doi.org/10.1016/j.giq.2019.05.004>.

Ratajczak, M. (2020, 26 listopada). Ministerstwo Zdrowia zmienia sposób raportowania danych. Opozycja grzmi, a Europa odjeżdża. Money.pl. <https://www.money.pl/gospodarka/ministerstwo-zdrowia-zmienia-sposob-raportowania-danych-opozycja-grzmi-a-europa-odjezdza-6579429504121728a.html>.

Recepta.pl. (b.d., a). E-pacjent. Jak działa internetowe konto pacjenta? <https://www.recepta.pl/>.

Recepta.pl. (b.d., b). E-rejestracja pacjentów. Zapisy do lekarza przez internet. <https://www.recepta.pl/artykuly/e-rejestracja-pacjentow-zapisy-do-lekarza-przez-internet>.

Reddick, C.G. (2005). Citizen interaction with e-government: From the streets to servers? Government Information Quarterly, 22(1), 38–57.

Reichardt, I. (2011). Ewaluacja jako narzędzie analizy polityk publicznych. Zarządzanie Publiczne, 1(13), 11–23.

Republic of Estonia Information System Authority. (b.d.). State Information System. <https://www.ria.ee/en.html>.

- Republic of Estonia Ministry of Foreign Affairs. (2021). Estonia and NATO. <https://vm.ee/en/estonia-and-nato>.
- Rhodes, R.A.W. (1996a). The new governance: Governing without government. *Political Studies*, 44, 652–667.
- Rhodes, R.A.W. (1996b). Nowe współzarządzanie publiczne: rządzenie bez rządu. *Zarządzanie Publiczne/Public Governance*, 4(14), 104–118.
- Ria.ee. (b.d.). Data exchange layer X-tee. <https://www.ria.ee/en/state-information-system/x-tee.html>.
- Riemer, K., Peter, S. (2020). The robo-apocalypse plays out in the quality, not in the quantity of work. *Journal of Information Technology*, 35(4), 310–315.
- Rodak, O. (2017). Twitter jako przedmiot badań socjologicznych i źródło danych społecznych: Perspektywa konstruktywistyczna. *Studia Socjologiczne*, 3(226), 209–236.
- Roelcke, V. (2004). Nazi medicine and research on human beings. *The Lancet*, 364, 6–7. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(04\)17619-8](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(04)17619-8).
- Rooksby, J. i in. (2014). Personal tracking as lived informatics. *Proceedings of the SIGCHI Conference on Human Factors in Computing Systems*, 1163–1172. <https://doi.org/10.1145/2556288.2557039>.
- Rosenau, J.N. (2002). Information technologies and the skills, networks, and structures that sustain world affairs. W: J.N. Rosenau, J.P. Singh (red.), *Information Technologies and Global Politics: The Changing Scope of Power and Governance* (s. 275–287). SUNY Press.
- Rosenblat, A., Kneese, T., boyd, d. (2014). Workplace surveillance. Data & Society Research Institute Working Paper. <http://www.datasociety.net/pubs/fow/WorkplaceSurveillance.pdf>.
- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych. <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20111791065/O/D20111065.pdf>.
- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 września 2018 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych. <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20180001818/O/D20181818.pdf>.
- Rubinstein, M. i in. (2016). Ten use cases of innovative data-driven approaches for policymaking at EU level. Technopolis Group, Oxford Internet Institute. <https://www.data4policyeu.org/>.
- Ruckenstein, M., Schüll, N.D. (2017). The Datafication of Health. *Annu. Rev. Anthropol*, 46(1), 261–278.
- Rutkowski i in. (2021). Raport 2021. Wpływ pandemii Covid-19 na system opieki onkologicznej. Narodowy Instytut Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie – Państwowy Instytut Badawczy.
- Rynek Zdrowia. (2022a, 5 maja). Europejska przestrzeń danych dotyczących zdrowia dla ludzi i nauki. Na czym ona polega? <https://www.rynekdrowia.pl/Polityka-zdrowotna/Europejska-przestrzen-danych-dotyczacych-zdrowia-dla-ludzi-i-nauki-Na-czym-ona-polega,232045,14.html>.
- Rynek Zdrowia. (2022b). Raport: technologie cyfrowe w polskiej ochronie zdrowia. „Opieka zdalna nam się nie udała”. <https://www.rynekdrowia.pl/E-zdrowie/Raport-technologie-cyfrowew-polskiej-ochronie-zdrowia-Opieka-zdalna-nam-sie-nie-udala,232431,7.html>.
- Sadowski, I. (2014). Współczesne spojrzenie na instytucje: Ewolucja pojęć, problem modelu aktora i poziomy analizy instytucjonalnej. *Przegląd Socjologiczny*, 63(3), 89–114.

- Sadura, P. (2017). Państwo w społeczeństwie: Postweberowski model procesu upaństwowienia. W: J. Raciborski (red.), Państwo w praktyce: style działania (s. 83–100). Nomos.
- Sagan, A., Kowalska-Bobko, I., Mokrzycka, A. (2016). The 2015 emergency care reform in Poland: Some improvements some unmet demands and some looming conflicts. *Health Policy*, 120(11), 1220–1225.
- Salter, P. (2020, 1 maja). Lessons for the world on how Estonia's digital state is coping with Coronavirus. *Forbes.com*. <https://www.forbes.com/sites/philipsalter/2020/05/01/lessonsfor-the-world-on-how-estonias-digital-state-is-coping-with-coronavirus/?sh=769216585001>.
- Sander, K., Wielaard, N. (2016). *We are Big Data: The Future of the Information Society*. Atlantis Press.
- Sarapuu, K., Saarniit, L. (2020). Public Administration in Estonia: A Search for Identity. W: G. Bouckaert, W. Jann (red.), *European Perspectives for Public Administration: The Way Forward* (s. 317–333). Leuven University Press.
- Sassen, S. (2007). *A Sociology of Globalization*. W.W. Norton & Company.
- Savage, M., Burrows, R. (2007). The Coming Crisis of Empirical Sociology. *Sociology*, 41(5), s. 885–899. <https://doi.org/10.1177/0038038507080443>.
- SBK. (2021, 28 maja). Apps auf Rezept laufen langsam an. <https://www.sbk.org/presse/befragungapps-auf-rezept-laufen-langsam-an/>.
- Schaer, C. (2019). Germany's surveillance fears: Thirty years on from the fall of the Berlin wall and the disbanding of the Stasi, Germans worry about who is watching them. *Index on Censorship*, 48(3), 52–53. <https://doi.org/10.1177/0306422019875092>.
- Schefold, C. i in. (2021). Three years of GDPR in Germany – some potentially expensive wake-up calls. <https://www.dentons.com/en/insights/articles/2021/may/12/three-years-of-gdprin-germany-some-potentially-expensive-wakeup-calls>.
- Schickler, E. (2001). *Disjointed Pluralism: Institutional Innovation and the Development of the U.S. Congress*. Princeton University Press.
- Schiller, C. i in. (2021). Just how resilient are OECD and EU countries? Sustainable Governance in the Context of the Covid-19 Crisis. Bertelsmann Stiftung.
- Schmid, A. (2022, 11 marca). Luca-App hat sich abgeschafft: Ein Glück, dass es eine Alternative gibt. *Chip.de*. https://www.chip.de/news/Luca-App-hat-sich-abgeschafft-1-Ein-Glueck-dasses-eine-Alternative-gibt_184034807.html.
- Schüll, N. (2016). Data for life: Wearable technology and the design of self-care. *BioSocieties*, 11, 317–333. <https://doi.org/10.1057/biosoc.2015.47>.
- Scott, W.R. (2014). *Institutions and Organizations*. Sage Publications.
- Selwyn, N. (2019). *What is Digital Sociology?* Polity Press.
- Selznick, P. (1949). *TVA and the Grass Roots*. University of California Press.
- Sevillano, E.G. (2021, 22 września). Niemcy: Kraj faksów, który trzeba pilnie zmodernizować [El Pais]. *Wyborcza.pl*. <https://wyborcza.pl/7,179012,27598043,niemcy-kraj-faksow-ktory--trzeba-pilnie-zmodernizowac-el-pais.html>.

- Shen, J. i in. (2012). Data-informed decision making on high-impact strategies: developing and validating an instrument for principals. *The Journal of Experimental Education*, 80(1), 1–25.
- Sieger, H. (2021, 19 kwietnia). DiGA: Auf der Überholspur zur App auf Rezept. *Digitales Gesundheitswesen*. <https://digitales-gesundheitswesen.de/diga-digitale-gesundheitsanwendungen/>.
- Sikkut, R. (2018, listopad). Estonia's Minister of Health and Labour explains why the future of care is digital. *E-estonia.com*. <https://e-estonia.com/minister-health-explains-future-care-digital/>.
- Silaškova, J., Takahashi, M. (2020). Estonia built one of the world's most advanced digital societies. During COVID-19, that became a lifeline. *Weforum.org*. <https://www.weforum.org/agenda/2020/07/estonia-advanced-digital-society-here-s-how-that-helped-it-during-covid-19/>.
- Silverman, D. (2008). *Interpretacja danych jakościowych. Metody analizy rozmowy, tekstu i interakcji*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Singh, J.P. (2002). Introduction: Information technologies and the changing scope of global power and governance. W: J.N. Rosenau, J.P. Singh (red.), *Information Technologies and Global Politics: The Changing Scope of Power and Governance* (s. 1–38). SUNY Press.
- Skocpol, T. (1995). Why I Am an Historical Institutional. *Polity*, 28, 103–106.
- Skwirowski, P. (2021, 20 października). Polacy leczą się prywatnie. Kto jeszcze ufa państwowej służbie zdrowia? *Rp.pl*. <https://www.rp.pl/biznes/art19033641-polacy-lecza-sie-prywatnie-ktojeszcze-ufa-panstwowej-sluzbie-zdrowia>.
- Słońska, Z. (2016). Promocja zdrowia i jej rola w zmniejszaniu społecznych nierówności w zdrowiu. *Post N Med*, 29(5), 350–355.
- Słońska, Z., Borowiec, A., Aranowska, A. (2015). Health literacy and health among the elderly: Status and challenges in the context of the Polish population aging process. *Anthropological Review*, 78(3), 297–307. <https://doi.org/10.1515/anre-2015-0023>.
- Słońska, Z., Koziarek, J. (2011). Społeczne nierówności w zdrowiu – efekt medykalizacji promocji zdrowia? *Zdrowie Publiczne i Zarządzanie*, 2(9), 64–75.
- Smart-ID. (b.d.). Smart-ID – The smart way to identify yourself. <https://www.smart-id.com/aboutsmart-id/>.
- Smith, A.D. (1979). *Nationalism in the Twentieth Century*. Oxford.
- Smith, E. (2008). *Using Secondary Data in Educational and Social Research*. Open University Press.
- Smogorzewski, K.M. (2021). Estonia. *Britannica*. <https://www.britannica.com/place/Estonia>.
- Sobczak, A. (2017). Ład danych jako element wdrażania koncepcji otwartego rządu. *Roczniki Kolegium Analiz Ekonomicznych/Szkoła Główna Handlowa*, 46, 215–227.
- Sola, J. de C. (2018). Process of Modernization and Technological Development in Estonia. Center of Global Affairs and Strategic Studies. <https://www.unav.edu/documents/10174/16849987/Report-Estonia.pdf>.
- Sommermann, K.-P. (2021). Constitutional state and public administration. W: S. Kuhlmann i in. (red.), *Public Administration in Germany* (s. 17–33). Palgrave Macmillan.

SORMAS ÖGD COVID-19. (b.d.). Hintergrund. <https://www.sormas-oegd.de/hintergrund/>.

Sowada, C. (2018). Finansowanie ochrony zdrowia w Polsce: Poziom wydatków i alokacja środków. W: E. Balcerowicz (red.), Co dalej z ochroną zdrowia w Polsce – stan i perspektywy. Zeszyty mBank – CASE, 23–28.

Sowada, C., Kowalska-Bobko, I., Sagan, A. (2020). What next after the 'commercialization' of public hospitals? Searching for effective solutions to achieve financial stability of the hospital sector in Poland. Health Policy, 124(10), 1050–1055. <https://doi.org/10.1016/j.healthpol.2020.05.024>.

Sowada, C. i in. (2019). Poland: Health system review. Health Systems in Transition, 21(1), 1–235. <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/325143/HiT-21-1-2019-eng.pdf?sequence=6&isAllowed=y>.

Spalter-Roth, R., Best, A.L., White, P.E. (2018). Bringing sociology into the public policy process: A relational network approach. Am Soc, 49, 434–447. <https://doi.org/10.1007/s12108-018-9379-z>.

SPD, GRÜNE, FDP. (2021). Mehr Fortschritt wagen. Bündnis für Freiheit, Gerechtigkeit und Nachhaltigkeit. Koalitionsvertrag 2021–2025 zwischen der Sozialdemokratischen Partei Deutschlands (SPD), BÜNDNIS 90 / DIE GRÜNEN und den Freien Demokraten (FDP). <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/gesetzesvorhaben/koalitionsvertrag-2021-1990800>.

Spiegelhalter, D. (2019). The Art of Statistics: Learning from Data. Penguin Random House.

Stankiewicz, A. (2020, 31 października). Koronawirusowi szulerzy z rządu. W starciu z zarazą polskie państwo skapitulowało [Analiza]. Onet.pl. <https://wiadomosci.onet.pl/tylko-w-onecie/koronawirus-w-polsce-w-starciu-z-zaraza-polskie-panstwo-skapitulowalo-analiza/bf413j9>.

Starapopov, R., Parksepp, A. (2021, 4 marca). Eesti venelastel on süsteemse ebavõrdsuse tõttu suurem koroonahaht. Eesti Päevaleht.

Statista Research Department. (2021, 19 października). Downloads der Corona-warn-app in Deutschland bis September 2021. <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/1125951/umfrage/downloads-der-corona-warn-app/>.

Statistics Estonia. (2021). Dane statystyczne dotyczące Estonii. <https://www.stat.ee/en>.

Statistisches Bundesamt. (b.d.). Historical overview. <https://www.destatis.de/EN/About-Us/History/history-complete.html>.

Statistisches Bundesamt. (2021a). Bevölkerungsstand: Amtliche Einwohnerzahl Deutschlands 2021. https://www.destatis.de/DE/Themen/Gesellschaft-Umwelt/Bevoelkerung/Bevoelkerungsstand/_inhalt.html.

Statistisches Bundesamt. (2021b). Flächennutzung. https://www.destatis.de/DE/Themen/Branchen-Unternehmen/Landwirtschaft-Forstwirtschaft-Fischerei/Flaechennutzung/_inhalt.html.

Statistisches Bundesamt. (2021c). Fläche der deutschen Bundesländer zum 31. Dezember 2020. <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/154868/umfrage/flaechen-der-deutschen-bundeslaender/>.

Statistisches Bundesamt. (2021d). Bevölkerung – Anzahl der Einwohner in den Bundesländern in Deutschland am 31. Dezember 2020. <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/71085/umfrage/verteilung-der-einwohnerzahl-nach-bundeslaendern/>.

Statistisches Bundesamt. (2021e). Fachserie 14, Reihe 6, Tabellen 3.1.1 und 3.4.

Stempin, A. (2021). Angela Merkel. Cesarzowa Europy. Agora SA.

Stephens-Davidowitz, S. (2017). Everybody Lies: Big Data, New Data and What the Internet Reveals About Who We Really Are. Harper Collins Publishing.

Stiglitz, J.E., Fitoussi, J.-P., Durand, M. (2018). Beyond GDP: Measuring What Counts for Economic and Social Performance. OECD. <https://doi.org/10.1787/9789264307292-en>.

Stiglitz, J., Sen, A., Fitoussi, J.P. (2011). Mismeasuring our lives: Why GDP doesn't add up. The New Press.

Streeck, W., Thelen, K. (red.) (2005). Beyond Continuity: Institutional Change in Advanced Political Economies. Oxford University Press.

Suchecka, J., Jadczyk, S. (2020). Janusz, co się procedurom nie kłaniał. Kulisy odejścia wiceministra zdrowia. TVN24.pl. <https://tvn24.pl/magazyn-tvn24/janusz-co-sie-proceduromnie-klanial-kulisy-odejścia-wiceministra-zdrowia,285,5014>.

Synowiec-Piłat, M. (2021). Priorytet 5: Działania na rzecz upodmiotowienia i aktywizacji mieszkańców na rzecz zdrowia. W: M. Synowiec-Piłat, M. Jędrzejek, Kierunki działań w zakresie zdrowia publicznego dla mieszkańców Wrocławia na lata 2022–2026 (s. 261–264). Fundacja Kreatywnie dla Zdrowia.

Synowiec-Piłat, M., Zmysłona, B., Pałęga, A. (2018). Older people's beliefs about cancer care in Poland. Zdrowie Publiczne i Zarządzanie, 16(1), 35–46. <https://doi.org/10.4467/20842627OZ.18.005.8675>.

Szarfenberg, R. (2013a). Miejsce polityki społecznej w polityce publicznej – kontekst europejski, krajowy i lokalny. http://rszarf.ips.uw.edu.pl/pdf/Ekspertyza_PSwPP.pdf.

Szarfenberg, R. (2013b). Nauki o i dla polityki publicznej: Podejścia teoretyczno-metodologiczne. W: A. Wojciuk (red.), Analiza polityki publicznej. Podejście teoretyczno-metodologiczne (s. 11–30). Instytut Badań Edukacyjnych IBE.

Szarfenberg, R. (2016). Polityka publiczna – zagadnienia i nurty teoretyczne. Studia z Polityki Publicznej, 1(9), 45–75.

Sześciło, D. (2019). Ochrona zdrowia – czekając na katastrofę. Jak jej uniknąć? Fundacja im. Stefana Batorego. <https://tinyurl.com/efztnpfp>.

Szpunar, M. (2016). Humanistyka cyfrowa a socjologia cyfrowa. Nowy paradygmat badań naukowych. Zarządzanie w Kulturze, 17(4), 355–369. <https://doi.org/10.4467/20843976ZK.16.023.5886>.

Szpunar, M. (2019a). Kultura algorytmów. Instytut Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego – Wydawnictwo ToC.

Szpunar, M. (2019b). Kwantyfikacja rzeczywistości. O nieznośnym imperatywie policzalności wszystkiego. Zeszyty Prasoznawcze, 62(3), 95–104. <https://doi.org/10.4467/22996362PZ.19.041.10743>.

Szumowski, Ł. (2020, 9 stycznia). Gdzie leży prawda o liczbie lekarzy w Polsce? [Polemika] Gazetaprawna.pl. <https://serwisy.gazetaprawna.pl/zdrowie/artykuly/1447673,szumowski--liczba-lekarzy-w-polsce.html>.

Szuster-Ciesielska, A. (2022, 5 maja). Prof. Szuster-Ciesielska: Jestem przekonana, że jesienią koronawirus znowu uderzy. Termedia.pl. <https://www.termedia.pl/koronawirus/ProfSzuster-Ciesielska-Jestem-przekonana-ze-jesienia-koronawirus-znowu-uderzy,46857.html>.

- Ściborska-Kowalczyk, I. (2017). Kultura ekonomiczna w Niemczech na przykładzie Euroregionu Nysa. Pogranicze. Polish Borderlands Studies, 5(2), 135–157.
- Śledziwska, K., Włoch, R. (2020). Gospodarka cyfrowa. Jak nowe technologie zmieniają świat. Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.
- Świerczek, Z. (2022, 29 grudnia). Polski system ochrony zdrowia potrzebuje odblokowania KPO. Politykzdrowotna.com. <https://politykzdrowotna.com/artykul/odblokowanie-kpo-szansa/936717>.
- Tallinn.ee. (2021, 23 września). Yearbook 'Tallinn in Figures 2021' reveals population growth. <https://www.tallinn.ee/eng/Uudis-Yearbook-Tallinn-in-Figures-2021-reveals-increase-in-population>.
- The Lancet. (2009). What is health? The ability to adapt. The Lancet, 373(9666), 781. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(09\)60456-6](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(09)60456-6).
- The Lancet. (2021). Can digital technologies improve health? The Lancet, 389(10312), P1663. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(21\)02219-4](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(21)02219-4).
- The Pew Charitable Trusts (2018, 21 lutego). How states use data to inform decisions. <https://www.pewtrusts.org/en/research-and-analysis/reports/2018/02/how-states-use-data-to-inform-decisions>.
- Thelen, K. (2003). How Institutions Evolve: Insights from Comparative Historical Analysis. W: J. Mahoney, D. Rueschemeyer (red.), Comparative Historical Analysis in the Social Sciences (s. 305–336). Cambridge University Press.
- Thiel, R. i in. (2018). #SmartHealthSystems. International comparison of digital strategies. Bertelsmann Stiftung, empirica. <https://www.bertelsmann-stiftung.de/en/our-projects/the-digital-patient/projektthemen/smarthealthsystems/>.
- Thijs, N., Hammerschmid, G., Palaric, E. (2017). A comparative overview of public administration characteristics and performance in EU28. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/3e89d981-48fc-11e8-be1d-01aa75ed71a1/language-en>.
- Tönnisson, K., Randma-Liiv, T. (2008). Public management reforms: Estonia. W: G. Bouckaert i in. (red.), Public Management Reforms in Central and Eastern Europe (s. 93–112). NISPAcee Press.
- Torchała, K. (2021, 9 lipca). Już ponad 10 milionów osób posiada Internetowe Konto Pacjenta. Pap.pl. <https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C907068%2Cjuz-ponad-10-milionow-osobposiada-internetowe-konto-pacjenta.html>.
- TVN24.pl. (2014, 14 czerwca). „Państwo polskie praktycznie nie istnieje”. Polityczny deal Sienkiewicza z Belką, najważniejsze cytaty. TVN24.pl. <https://tvn24.pl/polska/panstwo-polskie-praktycznie-istnieje-polityczny-deal-sienkiewicza-z-belka-najwazniejsze-cytaty-ra439819-3363531>.
- UK.Gov. (2018). UK digital strategy. <https://www.gov.uk/government/publications/uk-digital-strategy>.
- UNESCO, IBC (International Bioethics Committee). (2017). Report of the IBC on Big Data and Health. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000248724>.
- Unia Europejska. (b.d.). Estonia. https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/country-profiles/estonia_pl.

- UNIC Warsaw, Ośrodek Informacji ONZ w Warszawie. (2015). Zrównoważony rozwój i cele zrównoważonego rozwoju (Sustainable Development Goals). <http://www.unic.un.org/pl/strony-2011-2015/zrownowazony-rozwoj-i-cele-zrownowazonego-rozwoju/2860>.
- United Nations. (2020). E-Government survey 2020. Digital government in the decade of action for sustainable development. With addendum on COVID-19 response. <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2020>.
- United Nations, Economic and Social Commission for Western Asia. (b.d.). Tiger leap programme. <https://archive.unescwa.org/tiger-leap-programme>.
- University of Tartu, Institute of Genomics. (b.d.). Access to Biobank. <https://genomics.ut.ee/en/access-biobank>.
- Urahn, S.K. (2015, 24 października). A tipping point on evidence-based policymaking – Governing. <http://www.governing.com/columns/smart-mgmt/col-state-local-governmenttipping-point-evidence-based-policymaking.html>.
- Uusküla, A. i in. (2022). The 1st year of the COVID-19 epidemic in Estonia: A population-based nationwide sequential / consecutive cross-sectional study. *Public Health*, 205, 150–156.
- Vainsalu, H. (2017, 12 grudnia). How do Estonians save annually 820 years of work without much effort? E-estonia.com. <https://e-estonia.com/how-save-annually-820-years-of-work/>.
- Van de Poll, M. (2020). The history of digital identity in Estonia. <https://cyber.ee/blog/2020/02-18/>.
- Van Dijck, J. (2014). Datafication, dataism and dataveillance: Big Data between scientific paradigm and ideology. *Surveillance & Society*, 12(2), 197–208. <https://doi.org/10.24908/ss.v12i2.4776>.
- Van Dijck, J. (2017). Foreword. W: M.T. Schäfer, K. Van Es (red.), *The Datafied Society: Studying Culture through Data* (s. 11–12). Amsterdam University Press.
- Van Es, K., Schäfer, M.T. (2017). Introduction. *New Brave World*. W: M.T. Schäfer, K. Van Es (red.), *The Datafied Society: Studying Culture through Data* (s. 13–22). Amsterdam University Press.
- Van Ooijen, C., Ubaldi, B., Welby, B. (2019). A data-driven public sector: Enabling the strategic use of data for productive, inclusive and trustworthy governance. *OECD Working Papers on Public Governance*, 33. OECD Publishing.
- Vartanian, T.P. (2011). *Secondary Data Analysis: Pocket Guides to Social Work Research Methods*. Oxford University Press.
- Vassil, K. (2016). *Estonian e-Government Ecosystem: Foundation, Applications, Outcomes*. World Bank. <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/165711456838073531-0050022016/original/WDR16BPEstonianeGovecosystemVassil.pdf>.
- Vayena, E. i in. (2018). Policy implications of big data in the health sector. *Bulletin of the World Health Organization*, 96, 66–68. <http://dx.doi.org/10.2471/BLT.17.197426>.
- Vdek Die Ersatzkassen. (2021). *Fragen und Antworten zur elektronischen Gesundheitskarte (eGK). Für Ihre Presse- und Öffentlichkeitsarbeit (Stand: 09.07.2021). Fünfte überarbeitete Fassung*. https://www.vdek.com/presse/faq_fragen_und_antworten/elektronische-gesundheitskarte/jcr_content/par/publicationelement/file.res/210709_faq_egk_final_Fassung_5_final.pdf.

Verbraucherzentrale. (2021, 12 listopada). Telemedizin – was die Fernsprechstunde für Patienten möglich macht. Verbraucherzentrale.de. <https://www.verbraucherzentrale.de/wissen/gesundheitspflege/aerzte-und-kliniken/telemedizin-was-die-fernsprechstunde-fuer-patientenmoeglich-macht-41154>.

Vermeren, I. (2015, 4 marca). Research: Noting the rising role of social analytics in healthcare. Brandwatch. <https://www.brandwatch.com/blog/research-noting-rising-role-social-analyticshealthcare/>.

Wihlborg, E., Larsson, H., Hedström, K. (2016). 'The computer says no!': A case study on automated decision-making in public authorities. 2016 49th Hawaii International Conference on System Sciences (HICSS). Paper presented at HICSS 2016, 49th Hawaii International Conference on System Sciences, Kauai, Hawaii, January 5–8, 2016, 2903–2912. IEEE Press.

Vihma, P. (2022, 16 marca). Cyber security education in Estonia: From kindergarten to NATO Cyber Defence Centre. <https://e-estonia.com/cybersecurity-education-in-estonia-from-kindergartento-nato-cyber-defence-centre/>.

Von König, I. (2021, 6 lutego). Auslaufmodell: Wann verschwindet das Fax aus deutschen Behörden. Augsburgeralgemeine.de. <https://www.augsburger-allgemeine.de/politik/Digitalisierung-Auslaufmodell-Wann-verschwindet-das-Fax-aus-deutschen-Behoerden-id59042301.html>.

Wall, M. (2014, 15 października). Ebola: Can big data analytics help contain its spread? BBC News. <https://www.bbc.com/news/business-29617831>.

Warszawski Instytut Bankowości i Związków Banków Polskich. (2021). Badanie Postawy Polaków wobec Cyberbezpieczeństwa. https://www.zbp.pl/getmedia/65f267e4-3316-4198-9cce--411d8f03de32/Postawy_Polakow_wobec_Cyberbezpieczenstwa_v-3.

Waxman, O. (2018, 24 maja). The GDPR is just the latest example of Europe's caution on privacy rights. That outlook has a disturbing history. Time. <https://time.com/5290043/nazi-history-eu-data-privacy-gdpr/>.

Weaver, R.K., Rockman, B. (1993). When and How Do Institutions Matter? W: R.K. Weaver, B. Rockman (red.), Do Institutions Matter? Government Capabilities in the United States and Abroad (s. 445–461). Brookings Institution Press.

Weber, M. (1947). From Max Weber: Essays in Sociology. Oxford University Press.

WHO Regional Office for Europe, European Commission, European Observatory on Health Systems and Policies. (2021). COVID-19 Health Systems Response Monitor – Germany.

Wilensky, H. (1975). The Welfare State and Equality. University of California Press.

Wilkinson, R., Marmot, M. (1998). Social determinants of health. World Health Organization, Regional Office for Europe.

Wirtz, B.W., Weyerer, J.C., Geyer, C. (2019). Artificial Intelligence and the Public Sector – Applications and Challenges. International Journal of Public Administration, 42(7), 596–615.

Włodarczyk, W.C. (2011). Problemy nierówności w zdrowiu. Perspektywa Unii Europejskiej. Zdrowie Publiczne i Zarządzanie, 2(9), 5–21.

Włodarczyk, W.C. (2015). Zdrowie we wszystkich politykach. Nowy wymiar polityki zdrowotnej. Zdrowie Publiczne i Zarządzanie, 13(1), 1–16.

Włodarczyk, W.C. (2020). Uwagi o pandemii COVID-19 w Polsce. Perspektywa polityki zdrowotnej. *Zdrowie Publiczne i Zarządzanie*, 18(2), 126–148.

Włodarczyk, C.W., Poździejch, S. (2001). *Systemy zdrowotne. Zarys problematyki*. Uniwersytet Jagielloński.

Wnp.pl. (b.d.). Bartłomiej Sienkiewicz.

<https://www.wnp.pl/parlamentarny/osoba/bartlomiejsienkiewicz,194335.html>.

Wnuk-Lipiński, E. (2004). *Świat międzyepoki. Globalizacja, demokracja, państwo narodowe*. Znak – Instytut Studiów Politycznych PAN.

Wojtyniak, B., Goryński, P. (red.). (2020). *Sytuacja zdrowotna ludności Polski i jej uwarunkowania*. Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego Państwowy Zakład Higieny.

World Bank. (2020a). Population density (people per sq. km of land area) – Estonia.

<https://data.worldbank.org/indicator/EN.POP.DNST?locations=EE>.

World Bank. (2020b). Population density (people per sq. km of land area) – Germany.

<https://data.worldbank.org/indicator/EN.POP.DNST?locations=DE>.

World Bank. (2020c). Population density (people per sq. km of land area) – Poland.

<https://data.worldbank.org/indicator/EN.POP.DNST?locations=PL>.

World Bank. (2020d). GDP (current US\$) – European Union.

<https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?locations=EU>.

World Bank. (2020e). The Worldwide Governance Indicators (WGI).

<http://info.worldbank.org/governance/wgi/>.

World Economic Forum. (2019). *Globalization 4.0. Shaping a new global architecture in the age of the fourth industrial revolution*. <https://www.weforum.org/whitepapers/globalization-4-0-shaping-a-new-global-architecture-in-the-age-of-the-fourth-industrial-revolution>.

World Health Organization. (2006). *Constitution of the World Health Organization*.

https://www.who.int/governance/eb/who_constitution_en.pdf.

World Health Organization. (2010). *Monitoring the Building Blocks of Health Systems: A Handbook of Indicators and Their Measurement Strategies*. <https://iris.who.int/handle/10665/258734>.

World Health Organization. (2011). *mHealth: new horizons for health through mobile technologies*. Global Observatory for eHealth series, t. 3.

http://www.who.int/goe/publications/goe_mhealth_web.pdf.

World Health Organization. (2016). *Global diffusion of eHealth: Making universal health coverage achievable: Report of the third global survey on eHealth*.

https://www.who.int/goe/publications/global_diffusion/en/.

World Health Organization. (2017). *Determinants of health*. <https://www.who.int/news-room/q-a-detail/determinants-of-health>.

World Health Organization. (2018). *Seventy-first World Health Assembly: Agenda item 12.4: Digital health resolution*. http://apps.who.int/gb/ebwha/pdf_files/WHA71/A71_R7-en.pdf.

World Health Organization. (2019). *WHO guideline recommendations on digital interventions for Health System Strengthening*. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK541905/>.

- World Health Organization. (2021). Global strategy on digital health 2020–2025. <https://www.who.int/docs/default-source/documents/g54dhdaa2a9f352b0445bafbc79ca799dce4d.pdf>.
- World Health Organization. (2022, 11 sierpnia). WHO Coronavirus (COVID-19) dashboard. <https://covid19.who.int/>.
- World Health Organization. (b.d.). Global health expenditure database. <https://apps.who.int/nha/database/Select/Indicators/en>.
- World Health Organization, International Telecommunication Union. (2020). Digital health platform handbook: Building a digital information infrastructure (infostructure) for health. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/337449>.
- World Health Organization, Ministry of Social Affairs and Health Finland. (2014). Health in all policies: Helsinki statement: Framework for country action. <https://www.who.int/publications/i/item/9789241506908>.
- Yashar, D.J. (1997). Demanding Democracy: Reform and Reaction in Costa Rica and Guatemala, 1870s–1950s. Princeton University Press.
- Yildiz, M. (2007). E-government research: Reviewing the literature, limitations, and ways forward. *Government Information Quarterly*, 24(3), 646–665.
- YouGov.DE. (2020, 23 czerwca). Für die Hälfte der Deutschen ist Nutzung der Corona-Warn-App unwahrscheinlich. <https://yougov.de/news/2020/06/23/fur-die-halfte-der-deutschen-istnutzung-der-coron/>.
- Zaidi, A. i in. (2018). Towards an evidence-based active ageing strategy. W: A. Zaidi i in. (red.), *Building Evidence for Active Ageing Policies* (s. 1–15). Palgrave Macmillan.
- Zhang, X. i in. (2017). Big data science: Opportunities and challenges to address minority health and health disparities in the 21st century. *Ethn Dis.*, 27, 95–106.
- Zhou, L. i in. (2017). Harnessing social media for health information management. *Electron Commer Res Appl.*, 27, 139–151. <https://doi.org/10.1016/j.elerap.2017.12.003>.
- Zieliński, M. (2017). Budowa państwa cyfrowego – analiza systemowa. W: J. Raciborski (red.), *Państwo w praktyce: Style działania*, (s. 224–250). Nomos.
- Ziller, J. (2008). The Continental System of Administrative Legality. W: B.G. Peters, J. Pierre (red.), *Handbook of Public Administration* (s. 167–175). Sage.
- Zimna, T. (2020, 4 listopada). Nowe zasady obejmowania obowiązkową kwarantanną. Kwarantanna po zleceniu testu. Mp.pl. <https://www.mp.pl/covid19/prawo/250950,nowe-zasadyobejmowania-obowiazkowa-kwarantanna-kwarantanna-po-zleceniu-testu>.
- Zöllner, O. (2012). Schöne neue Kommunikationswelt oder Ende der Privatheit? Eine Einführung. W: P. Grimm, O. Zöllner (red.), *Schöne neue Kommunikationswelt oder Ende der Privatheit? Die Veröffentlichung des Privaten in Social Media und populären Medienformaten* (s. 7–26). Franz Steiner Verlag.
- Zuboff, S. (2020). Wiek kapitalizmu inwigilacji. Walka o przyszłość ludzkości na nowej granicy władzy. Tłum. A. Unterschuetz. Zys i S-ka.
- Zucker, G.L. (1983). Organizations as institutions. *Research in the Sociology of Organizations*, 2, 1–47.

ZUS. (2018). Elektroniczne zwolnienia lekarskie (e-ZLA). <https://www.zus.pl/ezla>.

Zybała, A. (2012). Polityki publiczne. Doświadczenia w tworzeniu i wykonywaniu programów publicznych w Polsce i innych krajach. Jak działa państwo, gdy zamierza/chce/musi rozwiązać problemy swoich obywateli? Krajowa Szkoła Administracji Publicznej.

Zybała, A. (2015). Polityka publiczna w warunkach socjologicznej próżni. *Kultura i Społeczeństwo*, 4, 43–64.

Zybała, A. (2016). Polski umysł na rozdrożu. Wokół kultury umysłowej w Polsce. W poszukiwaniu źródeł niepowodzeń części działań publicznych. Szkoła Główna Handlowa w Warszawie.

Żakowiecki, P., Helak, M. (2020). Usługi publiczne w kryzysie: Pandemia w ochronie zdrowia. *Polityka Insight* – Fundacja Przyjazny Kraj. https://www.pte.pl/pliki/2/12/Fundacja_Przyjazny_Kraj_.pdf.